

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

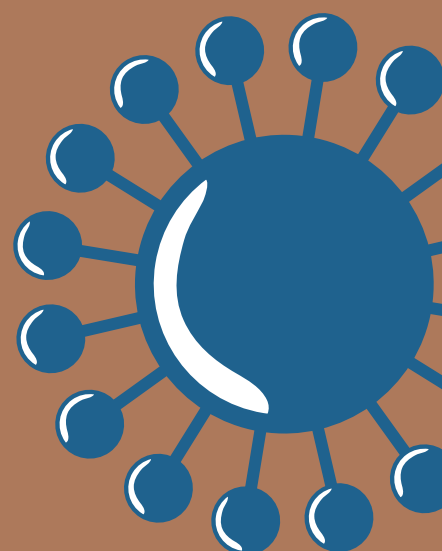

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SÚHRN OPATRENÍ PRE PODNIKATEĽOV PRIJATÝCH NA ZMIERNENIE NEGATÍVNYCH DOPADOV KRÍZOVEJ SITUÁCIE VYVOLANEJ

COVID-19

(štvrté prepracované vydanie)

11/2020

SLOVAK BUSINESS AGENCY

SÚHRN OPATRENÍ PRE PODNIKATEĽOV PRIJATÝCH NA ZMIERNENIE NEGATÍVNYCH DOPADOV KRÍZOVEJ SITUÁCIE VYVOLANEJ COVID-19

(štvrté prepracované vydanie)

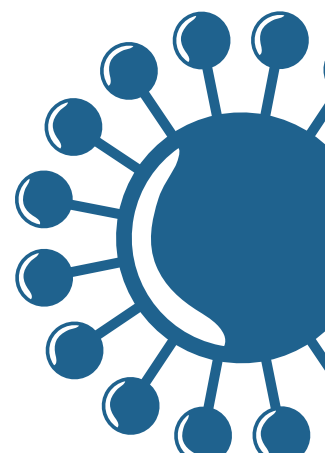
Cieľom tohto dokumentu je zhromaždiť kompletne informácie o prijatých opatreniach určených pre podnikateľov, ktorým vznikli nemalé ťažkosti v čase krízovej situácie (KS) vyvolanej COVID-19. Prijaté opatrenia majú za cieľ podporiť podnikateľov a zmierniť vyvolané negatívne dopady na podnikateľské prostredie.

Vláda SR opätovne zaviedla núdzový stav s platnosťou od 1. októbra 2020 na 90 dní.

OBSAH

1. OPATRENIA PRE PODPORU ZAMESTNANOSTI.....4	2. OPATRENIA V OBLASTI DANÍ A CLA.....13
1.1 PRÍSPEVOK NA MZDU ZAMESTNANCOV POVINNE UZAVRETEJ PREVÁDZKY	2.1 ODPOČET DAŇOVEJ STRATY
1.2 PRÍSPEVOK NA MZDU ZAMESTNANCOV OBMEDZENEJ PREVÁDZKE	2.2 DPH
1.3 PRÍSPEVOK PRE SZČO PODĽA % POKLESU TRŽIEB	2.3 CLO
1.4 PRÍSPEVOK PRE VYBRANÉ SKUPINY SZČO BEZ INÉHO PRÍJMU	
1.5 OPATRENIA V RÁMCI ZÁKONNÍKA PRÁCE	
3. OPATRENIA NEPRIAMEJ FINANČNEJ POMOCI...16	4. OPATRENIA V ÚRADNÝCH A SÚDNYCH KONANIACH.....26
3.1 ODKLAD SPLÁTOK ÚVERU	4.1 SKRÁTENIE LEHOTY NA POZASTAVENIE ŽIVNOSTI
3.1.1 Odklad splátok úverov poskytovaných Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou (SZRB)	4.2 LIBERALIZÁCIA PLNENIA NIEKTORÝCH POVINNOSTÍ
3.1.2 Odklad splátok úverov poskytovaných EXIMBANKOU SR	4.3 OPATRENIA V EXEKUČNOM KONANÍ
3.2 ODKLAD SPLÁTOK LEASINGU	4.4 DOČASNÁ OCHRANA PODNIKATEĽOV A OCHRANA NÁJOMCOV
3.3 BANKOVÉ PRODUKTY	4.4.1 Dočasná ochrana podnikateľov
3.3.1 EXIMBANKA	4.4.2 Ochrana nájomcov
3.3.2 Slovenská záručná a rozvojová banka	4.5 OSVEDČENIA
3.3.3 Slovak Investment Holding	4.5.1 Úsek ochrany pred požiarimi
3.6 BANKOVÁ ZÁRUKA ŠTÁTU	4.5.2 Hasičské jednotky
	4.5.3 Horská služba
	4.5.4 Služby v oblasti súkromnej bezpečnosti
	4.5.5 Osvedčenia o evidencii
	4.5.6 Osvedčenia technikov technickej a emisnej kontroly
	4.6 DOKLADY
	4.6.1 Občianske preukazy
	4.6.2 Vodičské preukazy
	4.6.3 Doklady cudzincov a možnosť predĺženia pobytu
	4.6.4 Zbrojné preukazy
	4.6.5 Doklady v oblasti cestnej dopravy
	4.7 EVIDENCIA VOZIDIEL
	4.7.1 Zúženie povinnosti pri evidencii vozidiel
	4.7.2 Zavedenie možnosti dočasného vyradenia vozidla z evidencie
5. OPATRENIA V ŠPECIFICKÝCH ODVETVIACH.....34	6. OPATRENIA POMOCI PRIJATÉ EÚ.....42
5.1 ZÚŽENIE POVINNOSTÍ A PREDĹŽENIE LEHÔT	6.1 BANKOVNÍCTVO
5.1.1 Všeobecné povinnosti zamestnávateľa pri BOZP počas KS	6.2 ŠTÁTNA POMOC
5.1.2 Zúženie niektorých povinností v BOZP	
5.1.3 Rozšírenie liberačných dôvodov pri porušení povinnosti	
5.2 OBMEDZENIE ČINNOSTI PZS	
5.3 USPORIADANIE VZŤAHOV MEDZI CESTOVNOU KANCELÁRIOU A CESTUJÚCIM	
5.4 PODPORA CESTOVNÉHO RUCHU	
5.5 DOTÁCIA NA KOMPENZÁCIU TRŽIEB PRE AUTOBUSOVÚ DOPRAVU	
5.6 PODPORA V OBLASTI KULTÚRY	

1 OPATRENIA PRE PODPORU ZAMESTNANOSTI

Mnohí podnikatelia sa v dôsledku vyhlásenia MS v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 ocitli v rôznych situáciách, ktoré spája nedostatok finančných prostriedkov a rôzne iné obmedzenia, čo sa prejavuje aj na úseku zamestnávania. V reakcii na tento stav vláda SR prijala päť foriem priamej finančnej pomoci v podobe príspevkov - či už na udržanie zamestnanosti, alebo pre čiastočnú náhradu zníženia či úplnej straty príjmu. S nástupom druhej vlny pandémie a s ňou súvisiacimi reštrikčnými opatreniami, vláda SR prehodnocovala výšku podpory zo schém Prvej pomoci. Schválená bola Prvá pomoc plus s vyššou podporou pre zamestnávateľov a SZČO. Tak isto v situácii, kedy sú mnohým osobám nariadené povinné karantény či je na ich ošetrovanie odkázaný člen rodiny, bolo nevyhnutné upraviť podmienky nároku na dávky – nemocenské a ošetrovné, čo má vplyv z časti na zamestnávateľov, ako aj na SZČO. A v neposlednom rade boli prijaté praktické zmeny v pracovnoprávných vzťahoch, ktoré reflektujú na aktuálne obmedzenia.

1.1 PRÍSPEVOK NA MZDU ZAMESTNANCOV POVINNE UZAVRETEJ PREVÁDZKY

Oprávnený žiadateľ:

Zamestnávateľ (okrem subjektov verejnej správy), **vrátane samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO), ktorá zamestnáva**, ktorý v čase vyhlásenej MS udrží pracovné miesta aj v prípade povinnosti uzatvorenia alebo obmedzenia svojej prevádzkovej činnosti na základe opatrenia ÚVZ.

Za zamestnávateľa sa na účely poskytnutia príspevku považuje:

- právnická osoba, ktorá má sídlo alebo sídlo svojej organizačnej jednotky na území Slovenskej republiky (SR), alebo fyzická osoba, ktorá má na území SR trvalý pobyt a ktorá zamestnáva fyzickú osobu v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,
- organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby alebo zahraničnej fyzickej osoby s pracovnoprávnou subjektivitou, ktorá je oprávnená podnikáť na území SR podľa osobitného predpisu,
- právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva činnosti podľa zákona o službách zamestnanosti, najmä sprostredkovanie zamestnania za úhradu, dočasné zamestnávanie, podporované zamestnávanie, poskytovanie odborných poradenských služieb, vykonávanie vzdelávania a prípravy pre trh práce pre uchádzačov o zamestnanie, pre záujemcov o zamestnanie a pre zamestnancov na území SR.

Za SZČO sa na účely poskytnutia príspevku považuje fyzická osoba, ktorá:

- prevádzkuje živnosť,
- vykonáva činnosť podľa osobitných predpisov (napr. daňoví poradcovia, notári, advokáti, audítori, divadelníci, športoví odborníci a pod.),
- vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách.

Žiadateľom o príspevok môže byť len subjekt, ktorý vznikol a začal prevádzkovať svoju činnosť najneskôr k 2. septembru 2020. Zamestnávateľ si môže vybrať len jednu formu finančného príspevku na celé obdobie poskytovania príspevku.

Cieľová skupina

Zamestnanec, ktorému zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa (medzi ktoré patrí napr. aj situácia, ak zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu zamestnancom pre opatrenie úradu verejného zdravotníctva alebo iného príslušného orgánu). *Príspevok nie je možné poskytnúť na zamestnancov, ktorí poberajú dávky sociálneho zabezpečenia (PN, OČR), alebo čerpajú dovolenku.*

Do cieľovej skupiny patrí zamestnanec, ktorého deň nástupu do práce bol najneskôr 02.09.2020.

Za zamestnanca sa na účely poskytnutia príspevku považuje *zamestnanec v pracovnom pomere*. Nárok na poskytnutie príspevku *nie je možné uplatniť napríklad na zamestnanca pracujúceho na dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, konateľa, ktorý nemá uzatvorenú pracovnú zmluvu, spoločníka, ktorý pre svoju s.r.o. pracuje bez pracovnej zmluvy, spolupracujúce osoby - manželka, deti, rodičia, ktorí v zmysle zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní nemusia mať uzatvorenú pracovnú zmluvu, osoby pracujúcej na základe zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, dobrovoľníka.*

Výška príspevku

Úhrada náhrady mzdy zamestnanca vo výške **80 % jeho celkovej ceny práce, najviac vo výške 1 100,- eur**. Príspevok bude možné poskytovať na náhradu mzdy zamestnanca vo výške ustanovenej kolektívnou zmluvou alebo inou písomnou dohodou so zástupcami zamestnancov počas celého obdobia poskytovaného príspevku. Príspevok nebude podliehať zdaneniu a nebude sa vykazovať ako tržba.

Oprávnené obdobie

Žiadosti o poskytnutie finančného príspevku je možné predkladať za mesiac október 2020 a nasledujúce mesiace počas celého trvania MS a po jej skončení, najdlhšie však do 30.06.2021/31.12.2021.

Termín prekladania žiadostí o príspevok

Žiadateľ predkladajúci žiadosť alebo výkaz za mesiac október 2020 a nasledujúce mesiace, predkladá podklady **do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola zamestnancom vyplatená mzda**. Žiadosť/výkaz za mesiac október 2020 je možné predložiť až do konca januára 2021.

Ďalšie podmienky, ktoré vyhlasuje zamestnávateľ čestným vyhlásením

1. vyplatenie náhrady mzdy vo výške 80 % priemerného zárobku zamestnanca,
2. záväzok, že dva mesiace (alebo jeden mesiac v prípade vyhlásenia núdzového stavu) po mesiaci, za ktorý žiada príspevok, neskončí pracovný pomer, resp. neurobí právny úkon, ktorým by skončil pracovný pomer so zamestnancom/cami výpoveďou alebo dohodou z dôvodov zrušenia/premiestnenia zamestnávateľa či z dôvodu nadbytočnosti zamestnanca,
3. splnenie podmienok podľa zákona o službách zamestnanosti, t. j. že
  - má splnené povinnosti odvodu preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
  - neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania v období dvoch rokov pred podaním žiadosti o príspevok,
  - nemá voči úradu splatné finančné záväzky,
  - nie je v konkurze, likvidácii, nútenej správe alebo nemá určený splátkový kalendár podľa osobitného predpisu,
  - nemá evidované neuspokojené nároky svojich zamestnancov vyplývajúce z pracovného pomeru,
  - nemá právoplatne uložený trest zákazu prijímať dotácie alebo subvencie alebo trest zákazu prijímať pomoc a podporu poskytovanú z fondov Európskej únie, ak ide o právnickú osobu.

Všetky skutočnosti, ktoré žiadateľ preukazuje čestným prehlásením, budú predmetom následných kontrol.

Poskytovateľ príspevku

Finančný príspevok bude poskytovať miestne príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode zamestnávateľ alebo SZČO, ktorá je zamestnávateľom, udrží pracovné miesta alebo v ktorom SZČO prevádzkuje alebo vykonáva SZČ, alebo iný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny určený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny.

Formulár na podanie žiadosti nájdete na webovej stránke: www.pomahameludom.sk alebo www.neprepustaj.sk

1.2 PRÍSPEVOK NA MZDU ZAMESTNANCOV V OBMEDZENEJ PREVÁDZKE

Oprávnený žiadateľ

Zamestnávateľ (okrem subjektov verejnej správy), **vrátane samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorá zamestnáva (SZČO)**, ktorý napriek poklesu tržieb alebo v prípade obmedzenia/prerušenia prevádzky udrží pracovné miesta.

Za zamestnávateľa sa na účely poskytnutia príspevku považuje: vid'. kritériá v predchádzajúcom opatrení 1.1

Za SZČO sa na účely poskytnutia príspevku považuje fyzická osoba, ktorá: vid'. kritériá v predchádzajúcom opatrení 1.1

Žiadateľom o príspevok môže byť len subjekt, ktorý vznikol a začal prevádzkovať svoju činnosť najneskôr k 2. septembru 2020.

Zamestnávateľ si môže vybrať *len jednu formu* finančného príspevku na celé obdobie poskytovania príspevku.

Cieľová skupina

Zamestnanec, ktorému zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa (medzi ktoré patrí napr. aj situácia, ak zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu zamestnancom pre opatrenie úradu verejného zdravotníctva alebo iného príslušného orgánu). Príspevok nie je možné poskytnúť na zamestnancov, ktorí *poberajú dávky sociálneho zabezpečenia (PN, OČR), alebo čerpajú dovolenku.*

Za zamestnanca sa na účely poskytnutia príspevku považuje zamestnanec v pracovnom pomere. Nárok na poskytnutie príspevku *nie je možné uplatniť napríklad na zamestnanca pracujúceho na dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, konateľa, ktorý nemá uzatvorenú pracovnú zmluvu, spoločníka, ktorý pre svoju s.r.o. pracuje bez pracovnej zmluvy, spolupracujúce osoby - manželka, deti, rodičia, ktorí v zmysle zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní nemusia mať uzatvorenú pracovnú zmluvu, osoby pracujúcej na základe zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, dobrovoľníka.*

Výška príspevku

1. úhrada mzdových nákladov zamestnanca vo výške **80 % jeho celkovej ceny práce, najviac vo výške 1100,- eur**, alebo
2. **paušálny príspevok na úhradu časti mzdových nákladov na zamestnanca, v závislosti na pokles tržieb zamestnávateľa**, ktoré sa určia nasledovne:
  - porovnaním výšky tržieb za aktuálny mesiac v roku 2020 s výškou tržieb za rovnaký mesiac v roku 2019, alebo
  - žiadateľ, ktorý podnikal počas celého roka 2019 môže uviesť pokles tržieb počas aktuálneho mesiaca v roku 2020 v porovnaní s priemerom tržieb za celý rok 2019. Takýto žiadateľ si sám zvolí, či využije ako referenčnú bázu rovnaký mesiac v roku 2019 alebo priemer za celý rok 2019, alebo
  - žiadateľ, ktorý nepodnikal počas rovnakého mesiaca v roku 2019 si určí pokles tržieb porovnaním aktuálneho mesiaca v roku 2020 s mesiacom február 2020,
  - žiadateľ porovnáva tržbu za mesiac september 2020 s tržbou za vykazovaný mesiac.

Pokles tržieb sa určuje v percentách zaokrúhlených na celé číslo nahor. Spôsob určenia poklesu tržieb určený podnikateľom sa oznamuje Sociálnej poisťovni a príslušnej zdravotnej poisťovni. Od % poklesu tržieb sa odvíja výška príspevku nasledovne:

Pokles tržieb	Výška príspevku
menej ako 20 %	0,- eur
≥ 20 %	270,- eur
≥ 40 %	450,- eur
≥ 60 %	630,- eur
≥ 80 %	810,- eur

Príspevok bude možné poskytovať na náhradu mzdy zamestnanca vo výške ustanovenej kolektívnou zmluvou alebo inou písomnou dohodou so zástupcami zamestnancov počas celého obdobia poskytovaného príspevku. Príspevok nebude podliehať zdaneniu a nebude sa vykazovať ako tržba.

Oprávnené obdobie

Žiadosti o poskytnutie finančného príspevku je možné predkladať za mesiac október 2020 počas celého trvania MS a po jej skončení, najdlhšie však do 30.06.2021/31.12.2021.

Termín prekladania žiadostí o príspevok

Žiadateľ prekladá žiadosť **do konca kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola zamestnancom vyplatená mzda**. Žiadosť/výkaz za mesiac október 2020 je možné predložiť do konca januára 2021.

Ďalšie podmienky, ktoré vyhlasuje zamestnávateľ čestným vyhlásením

1. vyplatenie náhrady mzdy vo výške 80 % priemerného zárobku zamestnanca,
2. záväzok, že dva mesiace po mesiaci (alebo jeden mesiac v prípade vyhlásenia núdzového stavu), za ktorý žiada príspevok, neskončí pracovný pomer, resp. neurobí právny úkon, ktorým by skončil pracovný pomer so zamestnancom/cami výpoveďou alebo dohodou z dôvodov zrušenia/premiestnenia zamestnávateľa či z dôvodu nadbytočnosti zamestnanca,
3. splnenie podmienok podľa zákona o službách zamestnanosti (viď. vymenované v opatrení 1.1).

Poskytovateľ príspevku

Finančný príspevok bude poskytovať miestne príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode zamestnávateľ alebo SZČO, ktorá je zamestnávateľom, udrží pracovné miesta alebo v ktorom SZČO prevádzkuje alebo vykonáva SZČ, alebo iný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny určený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny.

Formulár na podanie žiadosti nájdete na webovej stránke: www.pomahameludom.sk alebo www.neprepustaj.sk

1.3 PRÍSPEVOK PRE SZČO PODĽA % POKLESU TRŽIEB

Oprávnený žiadateľ

SZČO, ktorá v čase vyhlásenej MS prerušila alebo obmedzila vykonávanie alebo prevádzkovanie SZČ na základe opatrenia ÚVZ alebo SZČO, ktorej poklesli tržby.

Cieľová skupina

SZČO, ktorá v čase MS prerušila vykonávanie alebo prevádzkovanie SZČ na základe opatrenia ÚVZ, alebo jej poklesli tržby o najmenej 20 %.

Za SZČO sa na účely poskytnutia príspevku považuje fyzická osoba, ktorá:

1. prevádzkuje živnosť,
2. vykonáva činnosť podľa osobitných predpisov (napr. daňoví poradcovia, notári, advokáti, audítori, divadelníci, športoví odborníci a pod.),
3. vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách.

Podmienkou zároveň je, že ide o SZČO, ktorá:

1. bola nemocensky a dôchodkovo poistená (povinne aj dobrovoľne) v období do 30. júna 2020 a poistenie jej trvá aj po tomto dni, alebo jej táto povinnosť vznikla od 01.07.2020, alebo
2. čerpá tzv. odvodové prázdniny; zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení priznáva odvodové prázdniny každej SZČO od začiatku podnikania až do 1. júla nasledujúceho kalendárneho roka (po roku, v ktorom začala prvýkrát podnikat).

Príspevok nie je možné poskytovať SZČO, ktorá má **zrušenú alebo pozastavenú živnosť**.

Žiadateľom o príspevok môže byť len subjekt, ktorý vznikol a začal prevádzkovať svoju činnosť najneskôr k **2. septembru 2020**.

Výška príspevku

Paušálny príspevok na náhradu straty príjmu zo SZČ v nadväznosti na pokles tržieb

(viď. postup v opatrení 1.2);

Pokles tržieb sa určuje v % zaokrúhlených na celé číslo nahor. Spôsob určenia poklesu tržieb určený podnikateľom sa oznamuje Sociálnej poisťovni a príslušnej zdravotnej poisťovni. Od % poklesu tržieb sa odvíja výška príspevku nasledovne:

Pokles tržieb	Výška príspevku
≥ 20 %	270,- eur
≥ 40 %	450,- eur
≥ 60 %	630,- eur
≥ 80 %	810,- eur

Príspevok nebude podliehať zdaneniu a nebude sa vykazovať ako tržba.

Oprávnené obdobie

Žiadosti o poskytnutie finančného príspevku je možné predkladať za mesiac október 2020 a počas celého trvania MS a po jej skončení, najdlhšie však do 30.06.2021/31.12.2021.

Termín prekladania žiadostí o príspevok

Žiadateľ predkladá žiadosť alebo výkaz **počas dvoch kalendárnych mesiacov, ktoré nasledujú po kalendárnom mesiaci, za ktorý žiada o poskytnutie príspevku.** Žiadosť/výkaz za mesiac október 2020 je možné predložiť do konca januára 2021.

Ďalšie podmienky, ktoré vyhlasuje zamestnávateľ čestným vyhlásením

- 1.v súvislosti s mimoriadnou situáciou, núdzovým stavom alebo výnimočným stavom mu poklesli tržby,
  - 2.splnenie podmienok podľa zákona o službách zamestnanosti (vid'. vymenované v opatrení 1.1).
- Všetky skutočnosti, ktoré žiadateľ preukazuje čestným prehlásením, budú predmetom následných kontrol.

Poskytovateľ príspevku

Finančný príspevok bude poskytovať miestne príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode zamestnávateľ alebo SZČO, ktorá je zamestnávateľom, udrží pracovné miesta alebo v ktorom SZČO prevádzkuje alebo vykonáva SZČ, alebo iný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny určený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny.

Formulár na podanie žiadosti nájdete na webovej stránke: www.pomahameludom.sk alebo www.neprepustaj.sk

1.4 Príspevok pre vybrané skupiny SZČO bez iného príjmu

Oprávnený žiadateľ

SZČO, ktorá prerušila vykonávanie alebo prevádzkovanie svojej činnosti a zároveň nepozastavila ani nezrušila oprávnenie na jej prevádzkovanie/vykonávanie a ktorá od 01.10.2020 nemá iný príjem z podnikateľskej, nepodnikateľskej a závislej činnosti, okrem

- pracovného pomeru,
- dohôd vykonávaných mimo pracovného pomeru,
- invalidného dôchodcu, ktorého pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je o viac ako 40 % až 70 %.

Pridajte Za SZČO sa na účely poskytnutia príspevku považuje fyzická osoba, ktorá: vid'. kritériá v predchádzajúcom opatrení 1.1 alebo fyzická osoba, ktorá je jediným konateľom v spoločnosti s ručením obmedzeným (jednoosobová s.r.o), ktorej obrat za 12 mesiacov nepresiahol 9600 Eur.

Žiadateľom o príspevok môže byť len subjekt, ktorý vznikol a začal prevádzkovať svoju činnosť najneskôr k **2. septembru 2020**.

Oprávnené výdavky:

SZČO alebo jednoosobová s.r.o poberajú mesačný paušálny príspevok **315,- Eur**.

Termín prekladania žiadostí o príspevok

Žiadateľ predkladá žiadosť alebo výkaz počas dvoch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po kalendárnom mesiaci, za ktorý žiada o poskytnutie príspevku. Žiadosť/výkaz za mesiac október 2020 je možné predložiť do konca januára 2021.

Oprávnené obdobie

Žiadosti o poskytnutie finančného príspevku je možné predkladať za mesiac október 2020 a počas celého trvania MS a po jej skončení, najdlhšie však do 30.06.2021/31.12.2021.

Ďalšie podmienky, ktoré vyhlasuje čestným vyhlásením:

1. splnenie podmienok podľa zákona o službách zamestnanosti (viď. vymenované v opatrení 1.1),
2. nie je poberateľom starobného, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku (pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %), alebo výsluhového dôchodku,
3. subjektu nevznikla povinnosť nemocenského a dôchodcovského poistenia v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov alebo nečerpá tzv. odvodové prázdniny.

Podmienky pri jednoosobovej s.r.o, ktoré vyhlasuje v čestnom vyhlásení:

1. je konateľom v predmetnej s.r.o a zároveň nie je jej zamestnancom,
2. nie je spoločníkom v inej s.r.o,
3. nie je poberateľom starobného, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku (pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %), alebo výsluhového dôchodku,
4. splnenie podmienok podľa zákona o službách zamestnanosti (viď. vymenované v opatrení 1.1).

Právny základ

Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 (článok 43),

SA.56986(2020/N) Schéma štátnej pomoci pre dočasnú pomoc na podporu udržania zamestnanosti a podporu samostatne zárobkovo činných osôb v období situácie spôsobenej nákazou COVID-19 v znení Dodatku č. 1 evidovaného Európskou komisiou pod číslom SA.59280 (2020/PN) (ďalej len „schéma štátnej pomoci“).

1.5 OPATRENIA V RÁMCI ZÁKONNÍKA PRÁCE

Práca z domu (tzv. "home office")

Charakter práce z domu

Jedná sa o prácu z domu, ktorá, na rozdiel od domáckej práce, **nie je pravidelná.** Zamestnanec ju vykonáva (najčastejšie) z domu:

- príležitostne (napr. dva dni do týždňa) po dohode so zamestnávateľom, alebo
- pri mimoriadnych okolnostiach (súčasná KS).

Špecifiká úpravy práce z domu počas KS

Podľa doterajšej právnej úpravy bola možná práca z domu len na základe dohody zamestnávateľa a zamestnanca, po novom:

- **zamestnávateľ môže nariadiť výkon práce z domácnosti** zamestnanca, ak to dohodnutý druh práce umožňuje a ak práca na pracovisku nie je možná, nevyhnutná, prípadne je riziková z dôvodu prevencie šírenia prenosnej choroby (napr. pri dochádzaní z väčších vzdialeností, pri osobách starajúcich sa alebo žijúcich v domácnosti s rizikovými skupinami osôb, pri zamestnancoch s deťmi, pri zamestnancoch pracujúcich v tzv. „open space“), a na druhej strane,
- **zamestnanec má právo na vykonávanie práce zo svojej domácnosti**, ak to dohodnutý druh práce umožňuje a na strane zamestnávateľa nie sú vážne prevádzkové dôvody, ktoré neumožňujú výkon práce z domácnosti (napr. nevyhnutnosť prítomnosti časti zamestnancov priamo na pracovisku).

Úprava pracovného času

V súvislosti s častými zmenami a rozhodnutiami kompetentných úradov ohľadom zatvárania, resp. otvárania prevádzok, zatvárania škôl a pod. adekvátne k vývoju KS, bolo potrebné upraviť podmienky operatívneho oznamovania zmien zo strany zamestnávateľa svojim zamestnancom. To sa týka aj prípadných zmien pri úprave pracovného času.

1. **rozvrhnutie pracovného času je zamestnávateľ povinný zamestnancovi oznámiť najmenej 2 dni vopred**, s platnosťou najmenej na týždeň,
2. súčasne sa však umožňuje dohodnúť sa so zamestnancom na úprave pracovného času podľa potreby,
3. naďalej platí, že zamestnávateľ musí pri rozvrhovaní času dodržať podmienky vyplývajúce z obsahu pracovnej zmluvy, ustanovenia o rovnomernom a nerovnomernom rozvrhovaní pracovného času a o dobe odpočinku.

Čerpanie dovolenky

Pri úprave ustanovení týkajúcich sa čerpania dovolenky sa pristúpilo k skráteniu času na oznámenie zamestnávateľa o určení čerpania dovolenky zamestnanca.

- **zamestnávateľ** má, samozrejme, možnosť určiť čerpanie dovolenky svojim zamestnancom, pričom **je povinný čerpanie dovolenky oznámiť zamestnancovi najmenej 7 dní vopred** (namiesto 14 dní) a najmenej 2 dni vopred, ak sa jedná o nevyčerpanú dovolenku z minulého roka,
- aj v tomto prípade platí, že čas na oznámenie čerpania dovolenky možno so súhlasom zamestnanca skrátiť.

Ochrana zamestnanca pred skončením pracovného pomeru

Súčasne sa rozšírila ochrana zamestnanca pred skončením pracovného pomeru a pri návrate do zamestnania, ak zamestnanec využil dôležitú osobnú prekážku v práci na ošetrovanie chorého člena rodiny alebo starostlivosť o dieťa, resp. sa ho týka karanténne opatrenie či povinnosť izolácie, a to vzhľadom na to, že táto prekážka v práci sa môže podstatne predĺžiť.

1. ospravedlnenie neprítomnosti je vo vzťahu k dôležitej osobnej prekážke v práci, ktorou je karanténne opatrenie, izolácia a iné (napr. starostlivosť o člena domácnosti a pod.),
2. takýto zamestnanec sa **posudzuje ako zamestnanec, ktorý bol uznaný za dočasne práceneschopný (PN)**, a pri návrate do zamestnania sa posudzuje ako zamestnanec, ktorý sa vrátil do práce po skončení PN.

Prekážky v práci na strane zamestnávateľa a náhrada mzdy

V dôsledku KS sa môže stať, že zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu z dôvodu, že mal povinnosť prerušiť alebo obmedziť prevádzkovú činnosť na základe rozhodnutia príslušného orgánu (napr. uznesenie krízového štábu), mal povinnosť prerušiť alebo obmedziť prevádzkovú činnosť z dôvodu ochrany zdravia zamestnancov, resp. z dôvodu, že nastal pokles zákaziek a výpadok subdodávateľov.

- ak zamestnanec nemôže vykonávať prácu celkom alebo sčasti pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa v zmysle nariadených opatrení v čase KS, **jedná sa o prekážku v práci na strane zamestnávateľa** (nejde o prekážku *vis maior*, ktorá nie je prekážkou ani na strane zamestnávateľa, ani na strane zamestnanca),
- zároveň sa však ustanovuje, aby náhrada mzdy (aj keď sa situácia posudzuje ako prekážka na strane zamestnávateľa) nebola vo výške 100 %, musí ísť však o najmenej 80 % jeho priemernej mzdy, a zároveň táto suma nemôže byť nižšia ako minimálna mzda.

Predĺženie pracovného pomeru na dobu určitú

Za účelom udržania pracovných miest a predchádzania nárastu nezamestnanosti v dôsledku krízy bolo prijaté prechodné opatrenie. Toto opatrenie podporuje skupinu zamestnancov obzvlášť ohrozenú prepúšťaním, ide najmä o zamestnancov s pracovným pomerom na dobu určitú, ktorých pracovný pomer skončí v najbližšej dobe a jeho predĺženie nie je možné z dôvodov podľa § 48 ods. 2 Zákonníka práce. Rovnako sa to týka zamestnancov, ktorých pracovný pomer na dobu určitú sa skončil v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového stavu a už nebol predĺžený. Legislatívna úprava umožní počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu jedno predĺženie, resp. opätovné uzatvorenie takýchto pracovných pomerov o dobu najviac jedného roka. V prípade opätovného uzatvorenia pracovného pomeru na dobu určitú sa návrh týka pracovných pomerov skončených v čase od vyhlásenia mimoriadnej situácie do dvoch mesiacov od jej odvolania za podmienky, že opätovné dojednanie nastane v čase medzi nadobudnutím účinnosti tohto zákona a dvoch mesiacov po odvolaní mimoriadnej situácie.

Právny základ

Zákon č. 66/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony

Zákon č. 157/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

2 OPATRENIA V OBLASTI DANÍ A CLA

Mnohí podnikatelia sa v dôsledku vyhlásenia KS v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 ocitli v rôznych situáciách, ktoré spája nedostatok finančných prostriedkov a rôzne iné obmedzenia, čo sa prejavuje aj na úseku plnenia si daňových, colných či účtovných povinností. V reakcii na tento stav vláda SR, počas prvej vlny pandémie, prijala viacero opatrení, či už v oblasti dane z príjmov, DPH, cla, ako aj miestnych daní, spotrebných daní či dane z motorových vozidiel, nezabúdajúc ani na zmiernenie povinností súvisiacich s používaním eKasy. Keďže obdobie pandémie pre daňové účely skončilo 30. septembra 2020, väčšina týchto opatrení stratila po tomto dátume platnosť. V nasledujúcej kapitole môžete nájsť stále platné opatrenia.

2.1 ODPOČET DAŇOVEJ STRATY

Oprávnená osoba

Podnikateľ - právnická, ako aj fyzická osoba, ktorá v predošlých zdaňovacích obdobiach dosiahla daňovú stratu, pričom v bežnom zdaňovacom období (napr. ak je zdaňovacím obdobím kalendárny rok 2019) vykázala kladný základ dane. V prípade, ak už daňový subjekt podal daňové priznanie k dani z príjmov a chce si uplatniť odpočet daňovej straty, môže tak urobiť, a to podaním oprávneného daňového priznania, resp. dodatočného daňového priznania.

Predmet opatrenia

Odpočet daňových strát, ktoré doteraz neboli uplatnené a nárok na ich uplatnenie nezanikol, to znamená, že nejde o tie daňové straty, ktoré v predošlých zdaňovacích obdobiach nemohli byť uplatnené, napr. z dôvodu nedostatočnej výšky základu dane. Tieto daňové straty vznikli **v rokoch 2015 až 2018, najviac v úhrnnej hodnote 1 mil.,- eur**. Daňová strata sa odpočítava postupne od najskoršej vykazanej daňovej straty po naposledy vykázanú daňovú stratu.

Oprávnené obdobie

V prípade zdaňovacieho obdobia kalendárny rok 2019, môže daňový subjekt odpočet uplatniť v daňovom priznaní, ktorého posledný deň lehoty na podanie za dané zdaňovacie obdobie uplynie v období od **1. januára 2020 do 31. decembra 2020**, v prípade zdaňovacieho obdobia hospodársky rok, do **31. októbra 2020**.

Právny základ

Zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19

2.2 DPH

Daňové priznanie k DPH a splatnosť DPH

Daňový poriadok doposiaľ pre vyhlásenú mimoriadnu situáciu neumožňuje predĺženie lehoty na podanie daňového priznania k DPH, ako ani lehoty na zaplatenie DPH. Preto ak podanie nie je urobené včas, Finančná správa SR odporúča požiadať o odpustenie zmeškanej lehoty. **Finančná správa bude prihliadať na odôvodnené žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty na podanie daňového priznania k DPH.** V žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty na podanie daňového priznania na DPH je potrebné uviesť konkrétny závažný dôvod (napr. PN, hospitalizácia), pre ktorý nebolo možné podať daňové priznanie k DPH v zákonom stanovenej lehote, t. j. každá žiadosť sa bude posudzovať individuálne. V prípade žiadostí prijatých ako odôvodnených sa sankcia za nepodanie daňového priznania v lehote nebude ukladať. Zároveň, ak s podaním daňového priznania bude zaplatená aj DPH, nebude sa vyrubovať ani úrok z omeškania.

Daňový nedoplatok na DPH

Nakoľko počas obdobia pandémie (od 12. marca 2020 do odvolania mimoriadnej situácie) lehota splatnosti DPH zostáva zachovaná, v prípade nezaplatenia DPH v lehote splatnosti ide o daňový nedoplatok a daňový úrad uplatní úrok z omeškania. Je možné využiť existujúci inštitút žiadosti na povolenie odkladu platenia daňového nedoplatku alebo platenia daňového nedoplatku v splátkach.

Nadmerný odpočet DPH

Nakoľko počas obdobia pandémie (od 12. marca 2020 do odvolania mimoriadnej situácie) sa podmienky vrátenia nadmerného odpočtu nemenia. T. j. naďalej platí, že ak v zdaňovacom období vznikne platiteľovi nadmerný odpočet, odpočíta platiteľ nadmerný odpočet od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období.

Podmienka vrátenia nadmerného odpočtu týkajúca sa colných nedoplatkov a nedoplatkov na povinných odvodoch poistného sa považuje za splnenú, ak platiteľ DPH zaplatí alebo odvedie dlžnú sumu cla a dlžnú sumu povinných odvodov poistného splatných počas obdobia pandémie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie.

Registrácia pre DPH

Ak daňovému subjektu vznikne povinnosť podať žiadosť o registráciu pre DPH dôvodu dosiahnutia obratu počas obdobia pandémie (od 12. marca 2020 do odvolania mimoriadnej situácie) a túto žiadosť nepodá do 20. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dosiahol obrat, zmeškanie lehoty na podanie žiadosti o registráciu, ktorá uplynula počas obdobia pandémie sa odpustí za podmienky, že žiadosť o registráciu podá najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie. V týchto prípadoch nepôjde o oneskorenú registráciu a zdaniteľná osoba nebude podávať tzv. mimoriadne daňové priznanie k DPH.

Zoznam platiteľov DPH, u ktorých nastali dôvody na zrušenie registrácie pre DPH

Ak počas obdobia pandémie (od 12. marca 2020 do odvolania mimoriadnej situácie) platiteľ DPH opakovane nesplní povinnosť podať daňové priznanie k DPH alebo kontrolný výkaz alebo opakovane nezaplatí kladný rozdiel medzi celkovou splatnou DPH okrem tejto dane vyrubenej colným orgánom pri dovoze tovaru a odpočítateľnou DPH, nezverejní sa v Zozname platiteľov DPH, u ktorých nastali dôvody na zrušenie registrácie pre DPH, ak tieto povinnosti splní do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie.

U platiteľa DPH, ktorému počas obdobia pandémie vznikol colný nedoplatok alebo nedoplatok na povinných odvodoch poistného, sa tento nedoplatok nebude brať do úvahy na účely skoršieho vrátenia nadmerného odpočtu, ak tento nedoplatok zaplatí alebo odvedie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení o pandémie.

Právny základ

Zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19

2.3 CLO

Lehota na predloženie tovaru na colnom úrade určenia v colnom režime tranzit

Colný úrad odoslania môže zohľadniť opatrenia proti COVID-19 na hraniciach členských štátov pri určovaní lehoty na predloženie tovaru na colnom úrade určenia. **Ak sa tovar predložil po uplynutí lehoty, ktorú stanovil colný úrad odoslania, predpokladá sa, že držiteľ colného režimu dodržal lehotu,** ak on alebo dopravca colnému úradu určenia uspokojujúco preukáže, že oneskorenie nespôsobil on a k nesplneniu lehoty prišlo na základe iných nepredvídaných okolností (článok 297 a 306 ods. 3 Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/2447).

Lehoty v colnom režime dočasné použitie

Colné orgány môžu za mimoriadnych okolností na základe odôvodnenej žiadosti držiteľa povolenia primerane **predĺžiť lehotu na spätný vývoz** (napr. pri pozastavení výroby alebo povinnom zatvorení svojich výrobných priestorov a nemožnosti ukončiť tento colný režim). V prípade, ak sa na účel colného režimu dočasné použitie uplatnil karnet ATA (<https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/clo-obchodny-tovar/tranzit/karnet-ata>), nie je potrebné vydať nový karnet ATA. Predĺženie lehoty za mimoriadnych okolností umožňuje uplatnenie článku 251 ods. 3 Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013.

Odňatie povolenia a vyradenie z evidencie:

Ak daňový subjekt počas obdobia pandémie poruší z dôvodu negatívnych následkov pandémie povinnosti ustanovené osobitnými predpismi, colný úrad môže upustiť od povinnosti odňať povolenie vydané podľa osobitných predpisov, alebo od povinnosti vyradiť tento daňový subjekt z evidencie vedenej podľa osobitných predpisov.

Právny základ

Zákon č. 96/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení zákona č. 75/2020 Z. z.

3 OPATRENIA NEPRIAMEJ FINANČNEJ POMOCI

Mnohí podnikatelia sa v dôsledku vyhlásenia KS v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 ocitli v rôznych situáciách, ktoré spája najmä nedostatok finančných prostriedkov. V reakcii na tento stav vláda SR prijala viacero opatrení, či už v oblasti odkladu splátok úverov, leasingov, bankovej záruky štátu, ako aj poskytnutím výhodných finančných produktov a služieb cez štátne finančné inštitúcie ako je EXIMBANKA, Slovenská záručná a rozvojová banka či Slovak Investment Holding.

3.1 ODKLAD SPLÁTKOV ÚVERU

Odklad splátok znamená, že po dobu odkladu splácania úveru nemáte povinnosť platiť odložené splátky, resp. ich časť. Odklad splácania je bezodplatný, nespôsobuje zvýšenie celkovej výšky úveru a nie je podmienený dodatočným zabezpečením úveru. Odklad splácania úveru sa na účely registra nepovažuje za omeškanie a nezhoršuje vašu kreditnú kvalitu. Neznamená to však, že splátky sa vám odpúšťajú, odkladá sa len povinnosť zaplataenia a ich splatnosť nastane po splatnosti pôvodne dohodnutých splátok. Váš úver sa aj po dobu odkladu splátok úveru naďalej štandardne úročí.

Oprávnený žiadateľ

Fyzická osoba – podnikateľ a podnikajúca právnická osoba, ktorá spĺňa definíciu mikro, malého a stredného podniku (malý zamestnávateľ) podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014, voči ktorej má veriteľ pohľadávku zo zmluvy o úvere alebo pohľadávku z ručenia k tejto zmluve.

Kategória podniku	Počet zamestnancov (hlavné kritérium)	Ročný obrat (vedľajšie kritérium)	Ročná bilančná suma (vedľajšie kritérium)
Mikro podnik	1 až 9	≤ 2 000 000,- eur	≤ 2 000 000,- eur
Malý podnik	10 až 49	≤ 10 000 000,- eur	≤ 10 000 000,- eur
Stredný podnik	50 až 249	≤ 50 000 000,- eur	≤ 43 000 000,- eur

Veriteľom môže byť banka, pobočka zahraničnej banky, alebo iná osoba, ktorá ponúka a poskytuje úvery podľa Obchodného zákonníka v rámci predmetu svojho podnikania (iní veritelia poskytujúci úvery fyzickým osobám - podnikateľom a malým zamestnávateľom). Informácie týkajúce sa odkladu splátok úveru nájdete na webovom sídle a v prevádzkových priestoroch veriteľov.

Veriteľ od vás v súvislosti s odkladom splácania úveru a s tým súvisiacou zmenou zmluvy o úvere, nesmie

1. vyžadovať dodatočné zabezpečenie úveru,
2. požadovať úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu,
3. podmieniť odklad splácania úveru ďalšími podmienkami,
4. žiadať zaplataenie celého úveru počas odkladu splácania úveru.

Podmienky na strane dlžníka

- dlžník nie je v omeškaní so splácaním dotknutého úveru viac ako 30 kalendárnych dní pred podaním žiadosti,
- k 29. februáru 2020 nesmie byť v omeškaní so sumou najmenej 100,- eur pri inom úvere poskytnutom tým istým veriteľom,
- k 29. februáru 2020 nebol považovaný za zlyhaného podľa nariadenia EÚ č. 575/2013, napr. že dlžník pravdepodobne nesplati svoje kreditné záväzky voči inštitúcii v plnej výške bez toho, aby inštitúcia urobila úkony, akými je napríklad realizácia zabezpečenia alebo ktorýkoľvek podstatný kreditný záväzok dlžníka voči inštitúcii, materskej spoločnosti alebo ktorejkoľvek z jej dcérskych spoločností je viac než 90 dní po termíne splatnosti.

Podmienky odkladu splácania úveru

- odklad splácania sa týka úverových zmlúv uzavretých do konca obdobia pandémie,
- odklad sa vykoná na základe riadne vyplnenej žiadosti dlžníka,
- o odklad toho istého úveru je možné požiadať len jedenkrát pri bankách a pobočkách zahraničných bánk počas trvania pandémie,
- ak žiadosť spĺňa zákonné podmienky, veriteľ povolí **odklad splátok** istiny a/alebo úroku úveru alebo odklad splatnosti úveru na dobu **najviac 9 mesiacov**, ak ide o veriteľa, ktorý je bankou alebo pobočkou zahraničnej banky,
- pri iných veriteľoch ako bankách alebo pobočkách zahraničných bánk môže dlžník požiadať o odklad splácania najdlhšie na 3 mesiace a taktiež o predĺženie odkladu splácania o ďalšie 3 mesiace. Celkovo si tak môže odložiť splátky na dobu najviac 6 mesiacov,
- nezaplatené úroky za obdobie odkladu splácania úveru budú rozvrhnuté do zvyšných splátok úveru splatných po uplynutí odkladu splácania úveru, ak sa veriteľ s dlžníkom nedohodne inak.

Ak ste neuhradili splátku úveru, ktorej splatnosť nastala nie viac ako 30 dní pred dňom podania žiadosti o odklad, **odkladá sa aj splatnosť tejto splátky úveru**. Odklad splácania sa nevzťahuje na úvery poskytnuté formou povoleného prečerpania alebo kreditnú kartu.

Postup podania žiadosti o odklad splácania úveru

- žiadosť sa podáva v písomnej forme, pričom na jej podanie existuje viacero spôsobov. Požiadavky na formu podávania žiadosti písomne/online nájdete na webových sídlach a obchodných miestach veriteľov,
- veriteľ je povinný informovať vás o povolení alebo odmietnutí odkladu splácania úveru do 30 kalendárnych dní od doručenia úplnej žiadosti, pričom vašu žiadosť môže odmietnuť len z taxatívne uvedených dôvodov a dôvod musí byť uvedený v zamietavom stanovisku,
- ak od veriteľa nedostanete stanovisko do 30 kalendárnych dní, vašu žiadosť sa automaticky považuje za akceptovanú.

Ak sa rozhodnete ukončiť odklad splácania úveru a teda chceli by ste začať úver opäť splácať alebo predčasne splatiť, môžete tak urobiť na základe osobitnej žiadosti.

*Odklad splátok vám odporúčame využiť vtedy, ak ste v naozaj kritickej finančnej situácii a nemáte vytvorené ani žiadne rezervy výlučne z dôvodu problémov so splácaním úveru ako dôsledku pandémie.

Právny základ

Príloha č. 2 k zákonu č. 67/2020 Z. z. Vzor žiadosti o odklad splátok z dôvodu zmiernenia negatívnych následkov pandémie podľa § 30b zákona č. 67/2020 Z. z.

Novela č. 75/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19

Príloha I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014

3.1.1 Odklad splátok úverov poskytovaných Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou (SZRB)

SZRB na základe vašej žiadosti (v prípade, že ste jej klientom) a doloženia nevyhnutných informácií, v skrátanom a zjednodušenom režime posúdi rôzne ústretové kroky, predovšetkým odklad alebo dočasné zníženie splátok úveru. Odklad splátok úveru neznamená odpustenie splátok úveru (istiny a úrokov). Úver bude aj po dobu odkladu splátok úveru naďalej štandardne úročený. Pomoc je určená podnikateľom, ktorí pociťujú negatívne dopady aktuálnej pandemickej situácie na svoje podnikanie.

Základné podmienky:

- odklad splátok úveru až na 9 mesiacov pre doposiaľ riadne splácajúcich klientov, ktorí spĺňajú podmienky stanovené zákonom o finančnej pomoci,
- o odklad splátok toho istého úveru počas obdobia trvania pandémie je možné požiadať najviac jedenkrát,
- odklad splátok istiny neznamená odpustenie istiny ani úrokov,
- úver je štandardne úročený naďalej aj po dobu odkladu splátok úveru,
- odklad splácania úveru nemá vplyv na príznak zlyhania a nezhoršuje kreditnú kvalitu klienta,
- za odklad splácania úveru nebude SZRB požadovať žiadne poplatky, náklady a odplaty,
- povolenie odkladu splácania úveru sa považuje za zmenu úverovej zmluvy bez potreby uzavrieť k nej dodatok,
- súhlas osôb poskytujúcich zabezpečenie úveru so zmenou úverovej zmluvy sa v súvislosti s odkladom splácania úveru nevyžaduje,
- právne účinky exekučného titulu zabezpečujúceho pohľadávku sa predlžujú o obdobie odkladu splácania úveru,
- povolený odklad splácania úveru nesmie klientovi brániť v možnosti úver alebo jeho časť začať splácať alebo predčasne splatiť aj počas obdobia odkladu splácania úveru. Klient o ukončenie odkladu splácania úveru požiada banku na základe osobitnej žiadosti; tým sa ukončí obdobie odkladu splácania úveru.

Informácie o odklade splátok úveru nájdete na webovom sídle SZRB.

([https://www.szrb.sk/files/files/web_odklad%20splatok%20uveru\(1\).pdf](https://www.szrb.sk/files/files/web_odklad%20splatok%20uveru(1).pdf))

Žiadosť o odklad splátok úveru nájdete na webovom sídle SZRB.

(https://www.szrb.sk/files/files/Priloha%20c_%201a_Ziadost%20A_COVID%2019%20odklad%20splatok%20uveru_MSP_zakonna_20_04_2020.pdf)

*Odklad splátok vám odporúčame využiť vtedy, ak ste v naozaj kritickej finančnej situácii a nemáte vytvorené ani žiadne rezervy výlučne z dôvodu problémov so splácaním úveru ako dôsledku pandémie

3.1.2 Odklad splátok úverov poskytovaných EXIMBANKOU SR

Odklad splátok úveru je určený podnikateľom (klientom EXIMBANKY SR), ktorým aktuálna situácia alebo preventívne opatrenia okolo ochorenia COVID-19 spôsobili zníženie príjmov či tržieb, pozastavenie plnenia alebo zrušenie obchodných kontraktov. Zmena podmienok bude riešená na základe dodatku k úverovej zmluve, pričom odklad splátok úveru neznamená odpustenie splátok úveru (istiny a úrokov). Úver bude aj po dobu odkladu splátok úveru naďalej štandardne úročený.

Viac informácií nájdete na webovom sídle EXIMBANKY SR.

(<https://www.eximbanka.sk/>)

3.2 ODKLAD SPLÁTKOK LEASINGU

Odklad splátok leasingu znamená, že po dobu odkladu splátok nemáte povinnosť platiť odložené splátky, resp. ich časť. Odklad splácania je bezodplatný, nespôsobuje zvýšenie celkovej výšky úveru a nie je podmienený dodatočným zabezpečením úveru. Odklad splácania úveru sa na účely registra nepovažuje za omeškanie a nezhoršuje vašu kreditnú kvalitu. Neznamená to však, že splátky sa vám odpúšťajú, odkladá sa len povinnosť zaplatenia a ich splatnosť nastane po splatnosti pôvodne dohodnutých splátok. Váš lízing bude aj po dobu odkladu splátok úveru naďalej štandardne úročený.

Požiadat' o odklad splátok v prípade lízingu máte nárok zo zákona len vtedy, ak vám veriteľ poskytol leasing formou úveru (nie formou operatívneho alebo finančného lízingu). Informáciu o tom, ktorý produkt lízingovej spoločnosti využívate, nájdete v lízingovej zmluve. Pri operatívnom a finančnom lízingu je odklad splátok podmienený dohodou oboch strán.

Oprávnený žiadateľ

Fyzická osoba – podnikateľ a podnikajúca právnická osoba, ktorá spĺňa definíciu mikro, malého a stredného podniku (malý zamestnávateľ) podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014, voči ktorej má veriteľ pohľadávku zo zmluvy o úvere alebo pohľadávku z ručenia k tejto zmluve.

Kategória podniku	Počet zamestnancov (hlavné kritérium)	Ročný obrat (vedľajšie kritérium)	Ročná bilančná suma (vedľajšie kritérium)
Mikro podnik	1 až 9	≤ 2 000 000,- eur	≤ 2 000 000,- eur
Malý podnik	10 až 49	≤ 10 000 000,- eur	≤ 10 000 000,- eur
Stredný podnik	50 až 249	≤ 50 000 000,- eur	≤ 43 000 000,- eur

Veriteľom môže byť banka, pobočka zahraničnej banky, alebo iná osoba, ktorá ponúka a poskytuje úvery podľa Obchodného zákonníka v rámci predmetu svojho podnikania, t. j. lízingové spoločnosti alebo iní veritelia poskytujúci úvery malým zamestnávateľom a fyzickým osobám - podnikateľom. Informácie týkajúce sa odkladu splátok leasingu nájdete na webovom sídle a obchodných miestach veriteľov.

Veriteľ od vás v súvislosti s odkladom splácania úveru a s tým súvisiacou zmenou leasingovej zmluvy, nesmie:

1. vyžadovať dodatočné zabezpečenie úveru,
2. požadovať úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu,
3. podmieniť odklad splácania úveru ďalšími podmienkami,
4. žiadať zaplatenie celého úveru počas odkladu splácania úveru.

Podmienky na strane dlžníka

- nie je v omeškaní so splácaním dotknutého úveru viac ako 30 kalendárnych dní pred podaním žiadosti,
- nesmie byť k 29. februáru 2020 v omeškaní so sumou najmenej 100,- eur pri inom úvere poskytnutom tým istým veriteľom,
- k 29. februáru 2020 nebol považovaný za zlyhaného podľa nariadenia EÚ č. 575/2013, napr. že dlžník pravdepodobne nesplátí svoje kreditné záväzky voči inštitúcii v plnej výške bez toho, aby inštitúcia urobila úkony, akými je napríklad realizácia zabezpečenia alebo ktorýkoľvek podstatný kreditný záväzok dlžníka voči inštitúcii, materskej spoločnosti alebo ktorejkoľvek z jej dcérskych spoločností je viac než 90 dní po termíne splatnosti,
- nezaplatené úroky za obdobie odkladu splácania úveru budú rozvrhnuté do zvyšných splátok úveru splatných po uplynutí odkladu splácania úveru, ak sa veriteľ s dlžníkom nedohodne inak.

Podmienky odkladu splácania úveru

- odklad splácania sa týka úverových zmlúv uzavretých do konca obdobia pandémie,
- odklad sa vykoná na základe riadne vyplnenej žiadosti dlžníka,
- o odklad toho istého úveru je možné požiadať veriteľa len jedenkrát počas trvania pandémie,
- ak žiadosť spĺňa zákonné podmienky, veriteľ povolí odklad splátok istiny a/alebo úroku úveru alebo odklad splatnosti úveru najdlhšie na 3 mesiace s možnosťou požiadať o predĺženie odkladu splácania o ďalšie 3 mesiace ak dlžník oznámi veriteľovi svoj záujem o ďalší odklad najneskôr pred uplynutím pôvodného obdobia odkladu. Toto oznámenie musí obsahovať číslo zmluvy o úvere a obdobie odkladu splácania úveru. Celkom si tak môže dlžník **odložiť splátky až na 6 mesiacov** (ak je veriteľom banka alebo pobočka zahraničnej banky, splátky si môže odložiť až na 9 mesiacov).

Ak ste neuhradili splátku úveru, ktorej splatnosť nastala nie viac ako 30 dní pred dňom podania žiadosti o odklad, **odkladá sa aj splatnosť tejto splátky úveru**. Odklad splácania sa nevzťahuje na úvery poskytnuté formou povoleného prečerpania alebo kreditnú kartu.

Postup podania žiadosti o odklad splácania úveru

- Žiadosť sa podáva v písomnej forme, pričom na jej podanie existuje viacero spôsobov. Požiadavky na formu podávania žiadosti písomne/online nájdete na webových sídlach a obchodných miestach veriteľov.
- Veriteľ je povinný informovať vás o povolení alebo odmietnutí odkladu splácania úveru do 30 kalendárnych dní od doručenia úplnej žiadosti, pričom vašu žiadosť môže odmietnuť len z taxatívne uvedených dôvodov a dôvod musí byť uvedený v zamietavom stanovisku.
- Ak od veriteľa nedostanete stanovisko do 30 kalendárnych dní, vašu žiadosť sa automaticky považuje za akceptovanú.

Ak sa rozhodnete ukončiť odklad splácania úveru a teda chceli by ste začať úver opäť splácať alebo predčasne splatiť, môžete tak urobiť na základe osobitnej žiadosti.

*Odklad splátok leasingu vám odporúčame využiť vtedy, ak ste v naozaj kritickej finančnej situácii a nemáte vytvorené ani žiadne rezervy výlučne z dôvodu problémov so splácaním úveru ako dôsledku pandémie.

Právny základ

Príloha č. 2 k zákonu č. 67/2020 Z. z. Vzor žiadosti o odklad splátok z dôvodu zmiernenia negatívnych následkov pandémie podľa § 30b zákona č. 67/2020 Z. z.

Zákon č. 75/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19

3.3 Bankové produkty

3.3.1 EXIMBANKA

EXIMBANKA SR je špecializovanou finančnou inštitúciou, ktorá v sebe spája bankové a poisťovacie činnosti s cieľom podpory exportu. V súvislosti s pandemiou COVID-19 poskytuje EXIMBANKA niekoľko druhov pomoci - odklad splátok úverov určený súčasným klientom, úver Antikorona záruka a poistenie krátkodobého vývozného úveru.

Antikorona záruka

EXIMBANKA pripravila ďalší program na podporu podnikov zasiahnutým koronavírusom s názvom Antikorona záruka.

Oprávnený žiadateľ:

Malý, stredný a veľký podnik, ktorý vykonáva hospodársku činnosť a svoju činnosť začal prevádzkovať pred 12. marcom 2020a v dobe pred pandemiou nespadal do kategórie „podnik v ťažkostiach“ z hľadiska pravidiel štátnej pomoci.

EXIMBANKA pripravila ďalší program na podporu podnikov zasiahnutým koronavírusom s názvom Antikorona záruka.

Oprávnený žiadateľ

Malý, stredný a veľký podnik, ktorý vykonáva hospodársku činnosť a svoju činnosť začal prevádzkovať pred 12. marcom 2020a v dobe pred pandémiou nespadol do kategórie „podnik v ťažkostiach“ z hľadiska pravidiel štátnej pomoci.

Celková výška úveru a jeho parametre

- od 2 do 20 miliónov Eur,
- doba splatnosti 2 až 6 rokov,
- odklad splátky istiny a úrokov je 12 mesiacov.

Finančná pomoc je poskytovaná vo forme

- záruky za úver vo výške 80%,
- odpustenie poplatku za záruku pri splnení podmienky udržania zamestnanosti a splatených záväzkov v sociálnom systéme.

Finančné prostriedky z úveru je možné použiť na

- financovanie prevádzkových nákladov a udržanie zamestnanosti,
- úhradu daňových, colných a odvodových záväzkov,
- financovanie investícií do dlhodobého hmotného majetku s cieľom zachovania alebo nahradenia už existujúceho dlhodobého hmotného majetku.

Úroková sadzba a poplatky

- úroková sadzba siaha maximálne do výšky 1,9 % ročne, počas prvého roka je možný odklad splátok istiny aj úroku,
- poplatok za záruku vo výške závislej od splatnosti úveru, bude odpustený ak podnik splnení podmienky udržania zamestnanosti a po uplynutí 12 mesiacov od čerpania úveru nebude mať nedoplatky na sociálnom poistení, zdravotnom poistení a dôchodkovom sporení.

Právny základ

Záruka EXIMBANKY SR je krytá ex lege Ministerstvom financií SR na základe § 25a ods. 7 zákona č. 67/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19.

Schéma štátnej pomoci podľa Oznámenia Komisie – Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 v aktuálnom znení.

Schéma štátnej pomoci na podporu naplnenia základnej úrovne potrieb likvidity štátnymi zdrojmi v súvislosti s nákazou COVID-19 – EXIMBANKA SR č. SA.57483 (2020/N).

Bližšie informácie k bankovej záruke nájdete na webovom sídle EXIMBANKY SR.

- https://www.eximbanka.sk/slovenska-verzia/produkty-eximbanky-sr/bankove-produkty/antikorona-zaruka.html?page_id=221920
- https://www.eximbanka.sk/buxus/docs/Aktuality/zaruky/Schema_SP_SHAZ_2a_EXIMBANKA_SFA.pdf

Poistenie krátkodobého vývozného úveru

Vďaka využitiu výnimky Európskej komisie (https://www.eximbanka.sk/buxus/docs/Produkty/5_-_2020_Docasne_oznamenie_CS_k_cl_107_108.pdf), ktorá aktuálne platí do 31. decembra 2020, môže EXIMBANKA SR prostredníctvom poistenia krátkodobých vývozných dodávateľských úverov proti komerčným a politickým rizikám **so splatnosťou do 2 rokov** poisťovať aj **pohľadávky na bezpečné teritória**, ako napr. krajiny EÚ, Spojené kráľovstvo, Kanada či USA.

Poistenie krátkodobého dodávateľského úveru vám umožní poskytnúť zahraničnému kupujúcemu krátkodobý dodávateľský úver a zároveň minimalizovať riziká z neho vyplývajúce. Poisteným ste v tomto prípade vy, resp. slovenský exportér. Poistenie môžete využiť v prípade, kedy vám v súvislosti s vývozným kontraktom vzniknú pohľadávky s odkladom splatnosti do 2 rokov.

Oprávnený žiadateľ

Malý, stredný a veľký podnik, ktorý v rámci svojej činnosti realizuje exportné aktivity.

Poistenie sa vzťahuje na:

- komerčné riziká
- politické riziká

Výška poistného a spôsob úhrady:

- výška poistnej sadzby závisí od viacerých faktorov ako krajina a charakter zahraničného kupujúceho, dĺžka kontraktu, platobné podmienky a pod.,
- poistné sa uhrádza jednorazovo vopred v prípade jednorazového vývozu alebo mesačne na základe uskutočnených vývozov v prípade pravidelne sa opakujúcich vývozoch.

Využitie poistenia krátkodobého vývozného dodávateľského úveru umožňuje

- znížiť riziká vyplývajúce z platobnej neschopnosti vášho zahraničného odberateľa (konkurz, reštrukturalizácia a iné druhy insolvenencie),
- znížiť riziká platobnej nevôle vášho zahraničného odberateľa (napr. druhotnej platobnej neschopnosti),
- využiť pohľadávky ako zabezpečenie v prípade rôznych foriem financovania (kontokorent, prevádzkové financovanie, faktoring, forfaiting),
- aj naďalej poskytovať zahraničnému odberateľovi odloženú splatnosť pohľadávky,
- krytie proti politickým rizikám, napr. vyššia moc - administratívne opatrenia spôsobené pandémiou COVID-19.

EXIMBANKA SR ponúka možnosť zriadenia poistenia krátkodobého vývozného úveru aj online. Stačí ak na stránkach banky vyplníte žiadosť o rámcovú poistnú zmluvu alebo poistnú zmluvu. Ďalšia komunikácia medzi klientom a bankou následne prebieha elektronicky.

Bližšie informácie k poisteniu úveru nájdete na webovom sídle EXIMBANKY SR.

- (https://www.eximbanka.sk/slovenska-verzia/produkty-eximbanky-sr/poistne-produkty/poistenie-kratkodobych-vyvoznich-dodavatskych-uverov-proti-komercnym-a-politickym-rizikam-produkt-a-b.html?page_id=120)

Žiadosť o poistenie úveru nájdete na webovom sídle EXIMBANKY SR.

- (https://www.eximbanka.sk/buxus/docs/Produkty/AB/Ziadost_poistenie_vyvozneho_dodavatskeho_uveru.pdf)

3.3.2 SLOVENSKÁ ZÁRUČNÁ A ROZVOJOVÁ BANKA (SZRB)

Úver SIH

Ako ďalšiu formu podpory podnikateľom predstavila SZRB produkt Úver SIH zameraný na podporu naplnenia základnej úrovne potrieb likvidity MSP a veľkým podnikom. Cieľom úveru je pomoc s preklenutím nepriaznivého obdobia, ktoré bolo spôsobené pandémiou, udržanie zamestnanosti, podpora finančnej likvidity a cash flow podniku.

Oprávnený žiadateľ:

- mikro, malé, stredné a veľké podniky

Celková výška úveru a jeho parametre:

- minimálna výška úveru **10 000 Eur**,
- maximálna výška úveru pre **mikropodniky je 500 000 Eur** a pre **ostatné MSP 2 000 000 Eur**,
- splatnosť úveru je **2-6 rokov**,
- úroková sadza je fixovaná na celé obdobie splácania úveru pre mikro podniky: max. do 3,9 % p.a a pre ostatné MSP max. 1,9 % p.a.

Finančná pomoc je poskytovaná vo forme:

- záruka z úver
- odpustenie poplatku za záruku

3.3.3 SLOVAK INVESTMENT HOLDING (SIH)

Slovak Investment Holding (SIH) spustil 30. marca 2020 schému bankových záruk a úrokových dotácií pod názvom „**SIH antikورونا záruka**“, cieľom ktorej je pomôcť MSP vysporiadať sa s finančnými ťažkosťami spôsobenými súčasnou situáciou a napriek KS udržať pracovné miesta. Program pozostáva zo záruk pre banky oprávnené poskytovať úvery v SR, ktoré budú následne poskytovať **zvýhodnené preklenovacie úvery** pre MSP a živnostníkov, ktoré môžu byť kombinované aj s **úrokovou dotáciou** na zníženie úrokových sadzieb. Konečné úvery pre MSP tak môžu byť vďaka SIH antikورونا záruke bezúročné.

Oprávnený žiadateľ

živnostníci, malé a stredné podniky (MSP)

Pomoc v rámci tohto finančného nástroja je poskytovaná v súlade s podmienkami de minimis tzn. pomoc pre jeden podnik nesmie presiahnuť 200 000,- eur.

Oprávnené MSP podľa oznámenia schémy de minimis

- sú zriadené a podnikajú na území SR (vrátane Bratislavského kraja),
- nespĺňajú definíciu pre „podnik v ťažkostiach“ (v prípade, že sú staršie než tri roky),
- nepatria do najvyššej ratingovej kategórie kreditného rizika (podľa interného ratingového hodnotenia predmetnej banky),
- nepôsobia v oblasti rybolovu a akvakultúry alebo prvovýroby poľnohospodárskych výrobkov,
- nesmie byť voči nim nárokován vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Európskej komisie,
- nesmú byť právoplatne odsúdené za trestný čin týkajúci sa ich profesionálneho správania (podvod, korupcia a pod.),
- nesmie byť voči nim prijaté právoplatné rozhodnutie ukladajúce sankciu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania.

Celková výška úveru a jeho parametre

- zvýhodnený úver do výšky 1,2 mil.,- eur ,
- doba splatnosti max. 4 roky (vrátane 12 mesačného odkladu splátok),
- odklad splácania istiny a úroku na obdobie 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru,
- úroková dotácia do výšky 4 %, t. j. úroky bude znášať SIH, vďaka čomu môže MSP v prípade udržania zamestnanosti získať úver nízkoúročne až bezúročne,
- úverové zdroje je možné použiť na investičné a prevádzkové náklady MSP v záujme udržania zamestnanosti.

Finančné prostriedky z úveru je možné použiť výhradne na

- obstaranie hmotného a nehmotného majetku súvisiaceho s udržaním alebo zvýšením počtu pracovných miest, vrátane prevodu vlastníckych práv v podnikoch a doplnkového prevádzkového kapitálu,
- prevádzkový kapitál súvisiaci s udržaním alebo zvýšením počtu pracovných miest a so založením, posilnením alebo rozšírením podnikateľskej činnosti MSP (napr. nákup zásob/tovarov/služieb, energie, a pod.),
- prevádzkový kapitál súvisiaci s udržaním alebo zvýšením počtu pracovných miest na podporu osobitného prístupu k znevýhodneným sociálnym skupinám a na realizáciu sociálne orientovaných opatrení (napr. udržanie pracovných miest a pod.),
- prevádzkový kapitál na podporu MSP s obmedzeným prístupom ku kapitálu v dôsledku udalostí mimo kontroly podniku.

Postup podania žiadosti

- o zvýhodnený úver požiadate prostredníctvom svojej banky, ktorá celý proces administruje. Zoznam bánk, ktoré sú zapojené do „SIH antikورونا záruka“ nájdete na webovej stránke SIH,
- finančný sprostredkovateľ/banka následne vyhodnotí, či ste oprávnený pre poskytnutie zaručeného úveru. V prípade, že spĺňate podmienky, uzatvorí s vami úverovú zmluvu a poskytne pomoc podľa schémy.

Bližšie informácie nájdete na webovom sídle SIH.
(<https://www.sih.sk/aktuality>)

Antikورونا záruka 2

Pre veľký záujem o úvery z programu Antikورونا záruka zverejnil Slovak Investment Holding výzvu určenú pre komerčné banky na zapojenie sa do finančného nástroja SIH Antikورونا záruka 2. Pomocou tohto nástroja bude SIH poskytovať záruky v prospech komerčných bánk za účelom poskytovania zvýhodnených preklenovacích úverov podnikom, s cieľom prekonania zložitého obdobia spôsobeného pandémiou. SIH na seba preberie až 90 % úverového rizika z nových úverov.

Oprávnený žiadateľ

- mikro, malý, stredný a veľký podnik, ktorý vykonáva hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie, spôsob financovania a bez ohľadu na skutočnosť, či dosahuje zisk. Zároveň podnik nesmel byť pred 31. decembrom 2019 definovaný ako podnik v ťažkostiach a svoju činnosť začal vykonávať pred 12. marcom 2020.

Celková výška úveru a jeho parametre

- maximálna výška úveru je 2 000 000 Eur,
- splatnosť 2-6 rokov,
- maximálna záruka 90 % istiny,
- maximálna úroková sadzba pre mikropodniky je 3,9 % p.a,
- maximálna úroková sadzba pre podniky (okrem mikropodnikov) je 1,9 % p.a,
- záručný poplatok- odpustený v prípade splnenia podmienok udržania zamestnanosti a vyplatenia záväzkov v sociálnom systéme.

Finančná pomoc je poskytovaná vo forme:

- záruky,
- odpustenie záručného poplatku, poplatok bude odpustený ak podnik splní podmienky udržania zamestnanosti a po dobu 12 mesiacov od čerpania úveru nebude mať nedoplatky na sociálnom poistení, zdravotnom poistení a dôchodkovom sporení.

Finančné prostriedky z úveru je možné použiť na

- investičné výdavky a prevádzkové náklady, vrátane daňových, colných a odvodových záväzkov.

Právny základ

Oznámenia Komisie Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 2020/C 91 I/01, v platnom znení

SIH Antikورونا kapitál

Slovak Investment Holding pripravil program finančnej pomoci pre inovatívne podniky s obmedzeným prístupom k úverovému financovaniu, ktoré zasiahla pandémia.

Oprávnený žiadateľ:

- spoločnosti financované prostredníctvom rizikového kapitálu

Celková výška úveru a jeho parametre:

- úvery budú poskytované so splatnosťou 18 až 36 mesiacov, a to do maximálnej výšky 645 000 Eur pri 36 mesačnej splatnosti alebo 714 000 Eur pri 18 mesačnej splatnosti,
- minimálna výška úveru je 200 000 Eur.

Finančné prostriedky z úveru je možné použiť na:

- udržanie zamestnanosti,
- urýchléné podporené finančnej kondície, likvidity a cash-flow podnikov.

Právny základ

Schéma štátnej pomoci na podporu inovatívnych podnikov s obmedzeným prístupom k úverovému financovaniu zdrojmi EŠIF v súvislosti s nákazou COVID-19 podľa „Oznámenia Komisie – Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 v aktuálnom znení

3.4 BANKOVÁ ZÁRUKA ŠTÁTU**Finančná pomoc na zabezpečenie likvidity**

Poskytovateľom finančnej pomoci sú EXIMBANKA SR a Slovak Investment Holding (SIH), ktoré poskytujú pomoc prostredníctvom bánk a pobočiek zahraničných bánk na základe uzatvorenej zmluvy. Cieľom tejto pomoci je zabezpečiť prístup k zvýhodnenému financovaniu (prístup k likvidite) pre všetky typy podnikov (malé, stredné aj veľké).

Oprávnený žiadateľ

Malé, stredné a veľké podniky.

Finančná pomoc je poskytovaná vo forme

- záruky za úver poskytnutý bankou,
- odpustenia poplatku za záruku za úver poskytnutý bankou.

Poplatok za záruku za úver poskytnutý bankou vám je možné odpustiť vtedy, ak udržíte úroveň zamestnanosti v období určenom v zmluve o úvere uzavretej medzi vami a bankou.

Podmienky pre získanie záruky za úver

- nejde o podnik, ktorý je osobou, ktorá má na sprostredkovanie zamestnania za úhradu oprávnenie vydané podľa osobitného predpisu alebo agentúrou dočasného zamestnávania,
- Sociálna poisťovňa voči podniku neeviduje pohľadávky na poistnom na sociálne poistenie alebo pohľadávky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie po lehote splatnosti viac ako 90 dní,
- zdravotná poisťovňa voči podniku neeviduje pohľadávky na poistnom na povinné verejné zdravotné poistenie po lehote splatnosti viac ako 90 dní,
- voči podniku nebolo začaté konkurzné konanie alebo reštrukturalizácia,
- podnik spĺňa ďalšie podmienky určené bankou.

Právny základ

Zákon č. 96/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení zákona č. 75/2020 Z. z.

Zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19

4 OPATRENIA V ÚRADNÝCH A SÚDNYCH KONANIACH

Mnohí podnikatelia sa v dôsledku vyhlásenia KS v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 ocitli v rôznych situáciách, ktoré spája nedostatok finančných prostriedkov a rôzne iné obmedzenia, čo sa prejavuje aj na úseku ôznych úradných či súdnych konaní. V reakcii na tento stav vláda SR prijala opatrenia, ktoré zmierňujú administratívnu záťaž v procesných postupoch, osobitnú pozornosť venujúc dokladom, osvedčeniam, avšak aj ochrane veriteľov.

4.1 SKRÁTENIE LEHOTY NA POZASTAVENIE ŽIVNOSTI

Podnikateľom vykonávajúcim činnosť na základe živnostenského oprávnenia sa počas trvania MS **umožňuje pozastaviť živnosť aj na obdobie kratšie ako 6 mesiacov**. Jednoducho povedané, podmienka, že pozastavenie živnosti nemôže trvať kratšie ako 6 mesiacov sa počas tohto obdobia neuplatňuje, a živnostník môže pozastaviť živnosť na tak dlho, ako potrebuje (maximálne však na 3 roky).

Význam opatrenia spočíva v tom, že

- **počas pozastavenia živnosti nie je podnikateľ zaťažovaný odvodovými povinnosťami**

Živnostník nemusí platiť sociálne odvody, a ak sa nahlási na miestne príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) ako nezamestnaný, nemusí platiť ani zdravotné odvody, ktoré zaňho počas tohto obdobia bude platiť štát (zdravotné odvody si musia platiť živnostníci s pozastavenou živnosťou, ktorí budú dobrovoľne nezamestnaní),

- **tieto odvody nemusí ani po obnovení živnosti doplatiť**

Pre porovnanie, v prípade opatrenia spočívajúcom v odklade platenia odvodov musí živnostník po uplynutí tejto lehoty odvody doplatiť, a to vo výške rovnomerne rozloženej na nasledujúce mesiace. Preto je opatrenie spočívajúce v možnosti pozastaviť živnosť čo i len na kratšie obdobie výhodné pre tých podnikateľov, ktorí sú si istí výpadkom príjmu na určitý čas, a nechcú si povinnosť dopĺčania odvodov „preniesť“ na neskoršie obdobie.

Oprávnený žiadateľ

Podnikateľ vykonávajúci podnikateľskú činnosť na základe živnostenského oprávnenia.

Postup pri pozastavení živnosti

Pozastavenie živnosti musí podnikateľ oznámiť na jednotnom kontaktnom mieste (JKM) podľa miesta trvalého bydliska, Sociálnej poisťovni (ak platí sociálne poistenie), zdravotnej poisťovni a daňovému úradu, pričom **najvhodnejším spôsobom je elektronické pozastavenie živnosti**.

Oznámenie o pozastavení živnosti elektronicky sa skladá z nasledujúcich krokov

- prihlásenie sa a vyhľadávanie elektronickej služby,
- otvorenie elektronickeho formulára,
- vyplnenie oznámenia o pozastavení prevádzkovania živnosti,
- odoslanie a podpísanie oznámenia elektronickým podpisom,
- zaplatenie správneho poplatku (2,- eur),
- vybavenie podania a doručenia potvrdenia.

Právny základ

Zákon č. 73/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19

4.2 LIBERALIZÁCIA PLNENIA NIEKTORÝCH POVINNOSTÍ

Liberalizácia plnenia povinností na úseku štatistického zisťovania

V oblasti štatistického vykazovania sa prijalo opatrenie s cieľom zabezpečiť, aby **nesplnenie povinnosti vo vymedzenom rozsahu nebolo posudzované ako nesplnenie povinnosti**. Týmto spôsobom sa každému, kto má povinnosť poskytovať údaje na účely štatistického zisťovania, umožňuje sústrediť sa na riešenie najväznejších dopadov pandémie a na ich vlastnú činnosť.

V prípade, že takáto osoba

- nie je objektívne schopná splniť uvedenú povinnosť formou, spôsobom, v rozsahu alebo v termíne podľa požiadaviek programu štátnych štatistických zisťovaní, a súčasne
- je to v súvislosti s vyhlásením KS, alebo s tým súvisiacich okolností.

Úrad príslušný na vykonanie štatistického zisťovania môže prijať opatrenia spočívajúce najmä v:

- prerušení už začatého štatistického zisťovania alebo v odklade štatistického zisťovania a určení náhradnej lehoty,
- zmene formy a spôsobu štatistického zisťovania vrátane skrátenia alebo predĺženia lehoty štatistického zisťovania,
- zabezpečení náhradných foriem získania údajov,
- zmene rozsahu spravodajskej povinnosti so zameraním na získanie nevyhnutných ukazovateľov.

Právny základ

Zákon č. 62/2020 Z. z., o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nakažlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Zákon č. 107/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov

4.3 OPATRENIA V EXEKUČNOM KONANÍ

Odklad exekúcie fyzických osôb (FO)

O odklad exekúcie, ak sa vymáha peňažné plnenie, a súčasne nejde o výživné, môže **požiadat aj FO (nepodnikateľ), a to až na obdobie 6 mesiacov**.

Podmienky na odklad exekúcie:

- podanie žiadosti FO v exekúcii,
- pripojenie vyhlásenia, že v dôsledku KS spôsobenej šírením nebezpečnej nakažlivej ľudskej choroby COVID-19 prechodne poklesli jej príjmy a neodkladná exekúcia by mohla mať pre ňu alebo pre príslušníkov jej rodiny zvlášť nepriaznivé následky,
- pripojenie vyhlásenia o majetku.

Doba odkladu exekúcie

Odklad exekúcie začatej po 12. marci 2020 trvá 6 mesiacov od vydania upovedomenia o odklade exekúcie, najdlhšie však do 1. decembra 2020.

Právny základ

Zákon č. 107/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov

4.4 DOČASNÁ OCHRANA PODNIKATEĽOV A OCHRANA NÁJOMCOV

4.4.1 Dočasná ochrana podnikateľov

Dôvodom zákonnej úpravy tohto inštitútu je snaha riešiť nielen aktuálne, ale aj budúce problémy prevádzkovateľov podnikov, resp. zabezpečiť úpravu ich pomerov tak, aby bolo možné v budúcnosti efektívne naštartovať a riadiť proces ich sanácie.

Oprávnení žiadatelia

- podnikatelia, fyzické osoby (FO) aj právnické osoby (PO), ktorým oprávnenie na podnikanie vzniklo pred 12. marcom 2020,
- k 12. marcu 2020 neboli v úpadku, neprebiehalo voči nim exekučné konanie na uspokojenie nároku z ich podnikateľskej činnosti a nebol voči nim začatý výkon záložného práva,
- ku dňu podania žiadosti u nich nie sú dôvody na ich zrušenie, nie sú v konkurze či reštrukturalizácii,
- v roku 2020 nerozdelili zisk alebo iné vlastné zdroje,
- v roku 2020 okrem opatrení smerujúcich k zmierneniu následkov šírenia koronavírusu, neurobili iné opatrenie ohrozujúce ich finančnú stabilitu,
- vedú riadne účtovníctvo.

Zjednodušene, **dočasná ochrana je určená osobám, ktoré sa do problémov dostali v dôsledku pandémie**, a nie osobám, ktoré neplnili svoje záväzky pred jej vypuknutím.

Postup pri podávaní žiadosti

- **vyplnenie formuláru** (<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Docasna-ochrana.aspx>), ktorý bude dostupný na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (MS SR), a
- **podanie žiadosti výlučne elektronicky** na príslušnom súde podľa sídla/miesta podnikania s **výnimkou pre FO, ktoré môžu podať žiadosť aj písomne**.

Trvanie dočasnej ochrany

Ak žiadosť bude spĺňať predpísané náležitosti, **súd podnikateľovi bezodkladne poskytne dočasnú ochranu vydaním potvrdenia o poskytnutí dočasnej ochrany**, ktoré sa zapíše v Obchodnom vestníku. Toto zverejnenie má voči tretím osobám právne účinky. Dočasná ochrana zanikne automaticky 31. decembra 2020, ak nedôjde k jej predĺženiu na základe nariadenia vlády.

Účinky dočasnej ochrany

- **prerušenie konkurzného a exekučného konania** začatého po 12. marci 2020 voči podnikateľovi pod dočasnou ochranou,
- **nemožnosť vypovedať zmluvu** uzatvorenú s podnikateľom pod touto ochranou alebo od nej odstúpiť **pre omeškanie s plnením**, na ktoré druhej zmluvnej strane vznikol nárok pred poskytnutím dočasnej ochrany (ak ste ako podnikateľ požívajúci dočasnú ochranu v omeškaní so svojím plnením, ktoré vám vyplýva zo zmluvy, nemôže toto predstavovať dôvod pre výpoveď zmluvy alebo odstúpenie od zmluvy, druhou zmluvnou stranou)*,
- **nemožnosť započítania pohľadávok** (ak vám ako podnikateľovi v dočasnej ochrane vznikla v tomto čase pohľadávka, nebude voči nej možné započítať pohľadávku vášho veriteľa (teda váš dlh), ktorá vznikla pred udelením dočasnej ochrany),
- voči podnikateľovi pod ochranou **prestávajú plynúť lehoty na uplatnenie nárokov z odporovateľných právnych úkonov**,
- **nemožnosť začať výkon záložného práva** vzťahujúceho sa na majetok podniku voči podnikateľovi pod dočasnou ochranou,
- **záväzky bezprostredne súvisiace so zachovaním prevádzky podniku**, ktoré vznikli po poskytnutí dočasnej ochrany, **je podnikateľ pod dočasnou ochranou po dobu jej trvania oprávnený uhrádzať prednostne pred skôr splatnými záväzkami**,

- **povinnosť podnikateľa pod dočasnou ochranou vynaložiť snahu, aby jeho veritelia boli uspokojení v čo najvyššej miere** (napr. rozdelí zisk alebo iné vlastné zdroje a zdrží sa nakladania s majetkom podniku, pokiaľ by malo ísť o podstatné zmeny v majetku, využití alebo určení tohto majetku alebo o jeho nie zanedbateľné zmenšenie).

*Zákon však pamätá aj na **ochranu dodávateľov**, tým, že uvedené **ustanovenie o nemožnosti vypovedať alebo odstúpiť od zmluvy pre omeškanie s plnením neplatí, ak by týmto konaním druhá zmluvná strana "bezprostredne ohrozila prevádzkovanie svojho podniku"**.

4.4.2 Ochrana nájomcov

Ochrana sa zabezpečuje na základe nemožnosti prenajímateľa jednostranne ukončiť nájom z dôvodu neplatenia nájomného.

Dôvod a trvanie ochrany

Prenajímateľ nemôže do konca roka 2020 jednostranne ukončiť nájom nehnuteľnosti, vrátane nájmu bytu alebo nebytového priestoru, **ak dôvod spočíva v omeškaní nájomcu s platením nájomného** vrátane platieb obvykle spojených s nájomom **splatného od 1. apríla 2020 do 30. júna 2020**.

Predpoklad ochrany

Omeškanie nájomcu **muselo vzniknúť v dôsledku okolností, ktoré majú pôvod v šírení korona vírusu**, pričom tento dôvod musí byť nájomcom dostatočne osvedčený. V prípade súdneho sporu musí nájomca preukázať, že do finančných problémov sa dostal kvôli pandémie.

Právny základ

Zákon č. 92/2020 Z. z, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Medzi ďalšie opatrenia prijaté v oblasti nájmov bol schválený zákon, na základe ktorého je možné poskytnúť **dotácie na úhradu nájomného**.

Podmienky poskytnutia dotácie

- na využitie tohto podporného opatrenia je potrebná **dohoda** uzatvorená medzi **prenajímateľom a nájomcom**, spočívajúca v poskytnutí zľavy z nájomného prenajímateľom,
- **dotáciu na nájomné možno poskytnúť nájomcovi** vo výške, v akej bola poskytnutá zľava z nájomného na základe dohody medzi prenajímateľom a nájomcom, **najviac však vo výške 50 % nájomného** za obdobie sťaženého užívania (napr. ak zľava prenajímateľa bude 20 % z nájomného, dotácia bude poskytnutá vo výške 20 % z nájomného a zvyšných 60 % zaplatí nájomca),
- výška dotácie nesmie presiahnuť polovicu nájomného,
- **predmetom poskytnutej dotácie je len nájomné**, bez súvisiacich finančných príslušenstiev napr. úhrady za plnenia obvykle spojené s nájomom a ani obratová zložka,
- dotáciu je možné poskytnúť na nájmy, u ktorých právo na užívanie predmetu nájmu vzniklo najneskôr od 01.02.2020,
- predmetom nájmu môže byť **nebytový priestor**, v ktorom nájomca predáva tovar alebo poskytuje služby konečným spotrebiteľom vrátane súvisiacich obslužných priestorov a skladových priestorov a **trhové miesto**,
- dotáciu na nájomné možno poskytnúť nájomcovi na základe žiadosti **prenajímateľa**, ktorým môže byť: **a) fyzická osoba – nepodnikateľ, b) fyzická osoba – podnikateľ, c) právnická osoba – nepodnikateľ, d) právnická osoba – podnikateľ**.

O dotáciu žiada prenajímateľ prostredníctvom vyplneného elektronického formulára. **Ministerstvo hospodárstva SR spustilo aplikáciu na registráciu žiadateľov o dotáciu a žiadosti sa podávajú prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy.** Žiadosti je možné podávať zatiaľ najneskôr za september do 30.11.2020. **Ministerstvo hospodárstva SR v súčasnosti pripravuje predĺženie pomoci s nájmom do konca mája 2021.** Štát pomoc odhaduje na 200 mil. eur. Nájomcovi sa taktiež umožňuje zaplatiť zostávajúce nájomné najviac v 48 rovnako vysokých mesačných splátkach.

Právny základ

Zákon č. 155/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení zákona č. 92/2020 Z. z.

4.5 OSVEDČENIA

4.5.1 Úsek ochrany pred požiarmi

Fyzickými osobami-podnikateľmi s odbornou spôsobilosťou na úseku ochrany pred požiarmi sú:

- technik požiarnej ochrany,
- preventívár požiarnej ochrany, a
- špecialista požiarnej ochrany,

u ktorých nedôjde k strate odbornej spôsobilosti aj po skončení osvedčenia o odbornej spôsobilosti (inak by sa musela overiť), a to až do 4 mesiacov od odvolania KS.

4.5.2 Hasičské jednotky

Zamestnancom a členom hasičských jednotiek sa počas KS **umožní vykonávať práce pri zdolávaní požiarov a záchranné práce aj bez absolvovania odbornej prípravy a následného overenia znalostí až do konca roka 2020.**

4.5.3 Horská záchranná služba

Horským vodcom a sprievodcom počas KS **neplnú lehoty na vykonanie osobitnej odbornej prípravy ani lehoty v súvislosti s účasťou na školeniach pre výkon záchrannej činnosti.**

4.5.4 Služby v oblasti súkromnej bezpečnosti

Aj v prípade bezpečnostnej služby sa **predlžuje platnosť preukazu či licencie na prevádzkovanie bezpečnostnej služby**, licencie na prevádzkovanie technickej služby alebo akreditácie. Ak platnosť týchto preukazov, resp. licencií uplynula alebo len uplynie do dvoch mesiacov od odvolania KS, predĺži sa **až do uplynutia 3 mesiacov od odvolania KS.**

4.5.5 Osvedčenia o evidencií

Predĺženie platnosti osvedčenia o evidencii časť I, ktorá uplynie počas KS:

- od vyhlásenia KS do 30. apríla 2020 sa predlžuje až do uplynutia 1 mesiaca od odvolania KS,
- od 1. mája 2020 do 31. mája 2020 sa predlžuje až do uplynutia 2 mesiacov od odvolania KS,
- od 1. júna 2020 do 30. júna 2020 sa predlžuje až do uplynutia 3 mesiacov od odvolania KS,
- od 1. júla 2020 do odvolania KS sa predlžuje až do 4 mesiacov od jej odvolania.

4.5.6 Osvedčenia technikov technickej a emisnej kontroly

Predĺženie platnosti osvedčení technikov technickej (STK) a emisnej kontroly (EK), ktorá uplynie počas KS:

Platnosť osvedčení na tomto úseku (technik STK/EK a pod.), ktorá uplynie v období od vyhlásenia KS do 1 mesiaca od jej odvolania, **sa predlžuje do 6 mesiacov od odvolania KS.**

To sa týka aj povolenia na zriadenie STK, povolenia na zriadenie pracoviska EK alebo povolenia na zriadenie pracoviska kontroly originality (v prípade staníc nad rámec existujúcej siete sa povolenie predlžuje o 3 mesiace). Držiteľ povolenia je súčasne povinný do 1 mesiaca od odvolania KS informovať schvaľovací orgán o stave ich zriadenia.

Predĺženie platnosti technickej (STK) a emisnej kontroly (EK), ktorá uplynie počas KS:

Platnosť pravidelnej STK a EK, ktorá uplynie v období od vyhlásenia KS do 1 mesiaca od odvolania KS sa predĺžuje o 3 mesiace.

4.6 DOKLADY**4.6.1 Občianske preukazy****Predĺženie platnosti občianskych preukazov (OP), ktorá uplynie počas KS**

- od nadobudnutia účinnosti tohto zákona (9. apríl 2020) do 30. apríla 2020, sa predĺžuje až do uplynutia 1 mesiaca od odvolania KS,
- od 1. mája 2020 do 31. mája 2020, sa predĺžuje až do uplynutia 2 mesiacov od odvolania KS,
- od 1. júna 2020 do 30. júna 2020, sa predĺžuje až do uplynutia 3 mesiacov od odvolania KS,
- od 1. júla 2020 do odvolania KS, sa predĺžuje až do uplynutia 4 mesiacov od jej odvolania.

Neplnutosť lehoty

Pri osobách starších ako 15 rokov, ktorí žiadajú o nový OP z dôvodu skončenia jeho platnosti lehoty, kedy najskôr možno požiadať o nový OP, neplatia.

Obmedzenie prijímania žiadostí o vydanie OP

Doručuje sa prostredníctvom automatickej služby zriadenej na tento účel, pričom **doručenie je oslobodené od správneho poplatku vo výške 3,- eur.**

Doručovanie prijímania žiadostí o vydanie OP

MV SR môže obmedziť prijímanie žiadostí na vydanie OP, napr. neprijímaním žiadostí o vydanie OP z dôvodu neplatných alebo nesprávnych údajov či neprijímaním žiadostí o vydanie OP pre dieťa do 15 rokov.

4.6.2 Vodičské preukazy

Predĺženie platnosti dokladov na úseku cestnej premávky (napr. potvrdenia o výsledku lekárskej prehliadky na žiadosti o udelenie vodičského oprávnenia, dokladu o zdravotnej spôsobilosti, dokladu o psychickej spôsobilosti, vodičského preukazu), ktorá uplynula alebo uplynie počas KS:

- od vyhlásenia KS do 30. apríla 2020, sa predĺžuje až do uplynutia 1 mesiaca od odvolania KS,
- od 1. mája 2020 do 31. mája 2020, sa predĺžuje až do uplynutia 2 mesiacov od odvolania KS,
- od 1. júna 2020 do 30. júna 2020, sa predĺžuje až do uplynutia 3 mesiacov od odvolania KS,
- od 1. júla 2020 do odvolania KS sa predĺžuje až do uplynutia 4 mesiacov od jej odvolania.

Neplnutosť lehôt

Podľa opatrení neplynú lehoty povinné na preskúšanie odbornej spôsobilosti, preskúmanie zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti.

4.6.3 Doklady cudzincov a možnosť predĺženia pobytu**Predĺženie platnosti pobytu**

Všetky prechodné pobyty, trvalé pobyty alebo tolerované pobyty, ktorých časová platnosť končí počas KS alebo do 1 mesiaca po jej skončení, **zostávajú v platnosti do 2 mesiacov od skončenia KS.**

Úprava časovej platnosti dokladov v konaní o udelení/obnovení pobytu

Ak si žiadosť o udelenie pobytu alebo obnovenie pobytu príde cudzinec podať po skončení nariadených opatrení, **bude môcť policajný útvar akceptovať predkladané doklady aj v prípade, ak budú v tom čase už staršie ako 90 dní,** za podmienky, že nevycestoval z územia SR od skončenia KS do momentu podania žiadosti o pobyt.

Takisto platí, že do doby 180 dní od podania žiadosti o pobyt, v ktorej má daná osoba pricestovať a po ktorej pobyt zaniká, sa nezapočítava obdobie trvania KS

4.6.4 Zbrojné preukazy

Predĺženie platnosti zbrojných preukazov a povolení na tomto úseku

Pri uplynutí platnosti zbrojného preukazu počas KS sa **predlžuje jeho platnosť v závislosti od okamihu, kedy jeho platnosť zanikla od 2 do 5 mesiacov**, vrátane platnosti zbrojných preukazov, ktorým platnosť uplynie po odvolaní (nie pred vyhlásením) KS, aby pri žiadosti o nový preukaz dokázali dodržať lehotu 30 dní. Predlžuje sa aj platnosť vybraných povolení o dobu trvania KS (napr. psychologický posudok o psychickej spôsobilosti).

Právny základ

Zákon č. 73/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19

4.6.5 Doklady v oblasti cestnej dopravy

Ide o predĺženie platnosti dokladov, ktorým uplynie alebo uplynula platnosť počas obdobia pandémie:

1. **podľa zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave do uplynutia troch mesiacov od odvolania KS**

- povolenie na výkon povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy,
- licencia Spoločenstva na medzinárodnú prepravu tovaru po ceste v prenájme alebo za úhradu,
- overená kópia licencie Spoločenstva na medzinárodnú prepravu tovaru po ceste v prenájme alebo za úhradu,
- licencia Spoločenstva na medzinárodnú prepravu autokarmi a autobusmi vykonávanú v prenájme alebo za úplatu,
- dopravná licencia na pravidelnú dopravu okrem mestskej dopravy,
- dopravná licencia v mestskej doprave,
- dopravná licencia na autobusovú linku v medzinárodnej pravidelnej doprave,
- povolenie na medzinárodnú pravidelnú dopravu,
- osvedčenie pre dopravu na vlastnú potrebu medzi členskými štátmi zabezpečovanú autokarmi a autobusmi,
- osvedčenie o odbornej spôsobilosti bezpečnostného poradcu na prepravu nebezpečných vecí,
- osvedčenie o školení vodiča na prepravu nebezpečných vecí,
- osvedčenie o schválení vozidla na prepravu určitých nebezpečných vecí,
- poverenie na školenia bezpečnostných poradcov a vodičov vozidiel prepravujúcich nebezpečné veci,
- koncesia na výkon taxislužby,
- povolenie na prevádzkovanie dispečingu.

2. **podľa zákona č. 280/2006 Z. z. o povinnej základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku niektorých vodičov** do uplynutia štyroch mesiacov od odvolania KS. Platnosť osvedčenia o základnej kvalifikácii, osvedčenia o pravidelnom výcviku a kvalifikačnej karty sa predlžuje až do uplynutia štyroch mesiacov od odvolania KS,

3. **zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškolách** do uplynutia štyroch mesiacov od odvolania KS.

Platnosť inštruktorského preukazu a lehota na vykonanie doškoloňovacieho kurzu inštruktora autoškoly sa predlžujú až do uplynutia štyroch mesiacov od odvolania KS.

Právny základ

Zákon č. 73/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19

Zákon č. 90/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19

4.7 EVIDENCIA VOZIDIEL

4.7.1 Zúženie povinnosti pri evidencii vozidiel

Odpustenie povinností počas KS

Počas KS **neplatia pre vlastníkov/držiteľov vozidla viaceré povinnosti v oblasti evidovania vozidiel**

- povinnosť prihlásiť vozidlo do evidencie,
- oznámiť zmenu vlastníckeho práva k vozidlu,
- oznámiť iné zmeny v evidencii vozidiel ako zmenu farby, zápis ťažného zariadenia a pod.

Predĺženie lehôt na splnenie povinnosti po odvolaní KS

Okrem odpustenia povinností počas KS sa zaviedlo predĺženie lehôt na splnenie týchto povinností na obdobie po odvolaní KS. Ak napr. kúpite, resp. predáte počas pandémie auto, tak povinnosť nahlásiť údaje do evidencie vozidiel, vybaviť si nové evidenčné číslo vozidla (EČV) atď. sa odložia až na čas po odvolaní KS + 1 – 4 mesiace navyše.

Ak budete mať povinnosť nahlásiť nové údaje do evidencie do konca mesiaca apríl, tak na to budete mať čas ešte mesiac po ukončení KS. Najviac času (4 mesiace) po odvolaní KS majú tí, ktorým povinnosť vo vzťahu k evidencii vozidiel vzniknú po 1. júli 2020.

4.7.2 Zavedenie možnosti dočasného vyradenia vozidla z evidencie

Toto opatrenie umožní podnikateľom dočasne vyradiť z evidencie vozidlo, ktoré kvôli KS nemôžu používať, a to bez potreby osobnej návštevy dopravného inšpektorátu (doteraz bola návšteva nevyhnutná).

Postup pri dočasnom vyradení vozidla

- prístup na Slovensko.sk s čipovým občianskym preukazom a kvalifikovaným elektronickým podpisom,
- vyradenie vozidla zo strany orgánu policajného zboru dočasne z evidencie a zaslanie automatického oznámenia o vykonaní úkonu.

Súčasne sa **umožňuje ponechať si osvedčenie o evidencii a následné opätovné zaradiť vozidlo do evidencie** po odvolaní KS (ale pred uplynutím lehoty dočasného vyradenia).

Opätovné prihlásenie **bude oslobodené od správneho poplatku vo výške 5,- eur**. Znamená to, že v prípade takéhoto dočasného „krízového“ vyradenia nebude treba zaniest na políciu osvedčenie o evidencii I. a II. časť, ani tabuľky s EČV, stačí auto opätovne elektronicky prihlásiť.

Právny základ

Zákon č. 73/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19

5 OPATRENIA V ŠPECIFICKÝCH ODVETVIACH

Mnohí podnikatelia sa v dôsledku vyhlásenia KS v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 ocitli v rôznych situáciách, ktoré spája nedostatok finančných prostriedkov a rôzne iné obmedzenia, pre ktoré je potrebné prispôbiť spôsob, formu či rozsah práce svojich zamestnancov s primárnym účelom zabezpečiť ich ochranu a zdravie. V reakcii na tento stav vláda SR prijala viaceré opatrenia, ktorými sa do značnej miery upravili aj ustanovenia právnych predpisov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) s ohľadom na zmenu povinností zamestnávateľov.

5.1 ZÚŽENIE POVINNOSTÍ A PREDĹŽENIE LEHÔT

5.1.1 Všeobecné povinnosti zamestnávateľa pri BOZP počas KS

Zamestnávateľ je povinný z hľadiska BOZP uplatňovať všeobecné zásady prevencie, ku ktorým patrí aj vylúčenie nebezpečenstva a z neho vyplývajúceho rizika. Je teda povinný posudzovať riziko na pracovisku a v prípade potreby je oprávnený prijať a vykonať vhodné opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov.

Zamestnávateľ je povinný v čase KS v záujme ochrany zdravia ostatných zamestnancov:

1. **Vykonať preventívne opatrenia na pracovisku**, napr.:

- zabezpečiť pracovisko dezinfekčnými prostriedkami,
- zabezpečiť na pracovisku zvýšenú mieru ochrany hygieny a vykonávať pravidelnú dezinfekciu priestorov a zariadení,
- zabezpečiť pre zamestnancov zdravotné rúška alebo respirátory podľa pokynov a odporúčaní krízového štábu,
- zabezpečiť minimalizáciu styku zamestnancov s tretími osobami a pod.

2. **Vykonať následné opatrenia na pracovisku**, napr.:

- nariadiť zamestnancovi lekársku kontrolu na zistenie, či nie je nakazený,
- nariadiť zamestnancovi, aby počas inkubačnej doby zostal v domácom prostredí, a ak sú splnené podmienky, vykonával prácu z domu.

Od 10. júna 2020 došlo k zrušeniu povinnej štátnej karantény aj e-karantény. V prípade, ak sa zamestnanec vrátil z krajín, ktoré sú zadefinované ako bezpečné je domáca karanténa len odporúčaná. Po návrate z rizikových krajín je potrebné na hraničnom priechode odovzdať negatívny výsledok testu na COVID-19, ktorý nie je starší ako 72 hodín. V prípade, že zamestnanec sa vrátil z členskej krajiny EÚ nedisponuje testom na COVID-19 zo zahraničia a nepodstúpi test ani najskôr 5. deň po príchode, je povinná domáca izolácia, ak nemá žiadne príznaky ochorenia 10. dňom môže karanténu ukončiť. Ak sa zamestnanec rozhodne pre domácu karanténu je povinný registrovať sa na <http://korona.gov.sk/ehranica> a potvrdenie o registrácii si odložiť pre prípad policajnej kontroly. V prípade, že sa zamestnanec vrátil z krajiny mimo EÚ, je povinný sa registrovať na <http://korona.gov.sk/ehranica>. Karanténa v tomto prípade končí negatívnym výsledkom PCR testu, ktorý je možné absolvovať najskôr 5 deň po príchode.

5.1.2 Zúženie niektorých povinností v BOZP

Týka sa to povinností, ktoré objektívne, a to aj vzhľadom na prijaté opatrenia počas KS, nie je možné zo strany zamestnávateľa splniť, alebo by to bolo preňho obzvlášť náročné či neprimerane zaťažujúce, s odôvodnením, že celospoločenské preventívne opatrenia majú v tomto čase prioritu pred plnením niektorých povinností podnikateľov.

1. **Zrušenie povinnosti oboznamovať zamestnancov s pravidlami BOZP**

Zamestnávateľ nie je povinný zamestnanca oboznámiť s pravidlami BOZP, s ktorými by inak zamestnanca bol povinný oboznámiť v niektorej zo situácií (napr. prijatie do zamestnania, preloženie na iné pracovisko, zaradenie na inú prácu a pod.), ak:

- k tejto situácii došlo počas KS,
- túto povinnosť nie je možné objektívne splniť,

- nesplnenie povinnosti nevedie k bezprostrednému a vážnemu ohrozeniu života a zdravia, a
- túto povinnosť si splní ihneď, ako to bude možné, najneskôr do jedného mesiaca odo dňa odvolania KS.

2. Predĺženie viacerých lehôt v oblasti BOZP

V uvedených prípadoch lehoty, ktorých koniec prípadne na čas trvania KS spočívajú (neplynú), resp. ak ich koniec prípadne na čas 1 mesiaca odo dňa odvolania KS, považujú sa za zachované, ak zamestnávateľ splní povinnosť do 1 mesiaca po odvolaní KS.

- na vykonanie opakovaného oboznamovania zamestnancov s pravidlami BOZP,
- na účasť na rekondičných pobytoch,
- na vykonanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, ktoré sú nevyhnutné pre zachovanie platnosti dokladov o odbornej spôsobilosti,
- na absolvovanie aktualizáčnych odborných príprav,
- na vykonanie úradných skúšok, odborných prehliadok a odborných skúšok a kontrol pracovných prostriedkov.

3. Ďalšie zúženie povinností podnikateľov na úseku ochrany zdravia pri práci Podnikatelia v postavení zamestnávateľov

- V rámci opatrení v prospech podnikateľov nebudú zamestnávateľia musieť plniť niektoré ďalšie povinnosti súvisiace s ochranou zdravia pri práci svojich zamestnancov. Odbremenenie od povinností, sa týka:
  - **posudzovania zdravotného rizika pri práci** a vypracovania písomného posudku o riziku s kategorizáciou prác podľa zdravotného rizika,
  - **viacerých oznamovacích a evidenčných povinností**, napr. poskytovania kópie posudku o riziku zástupcom zamestnancov, predkladania zoznamu zamestnancov lekárovi, ktorý vykonáva lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci, uchovávaní lekárskeho posudku či oznamovania údajov týkajúcich sa zamestnancov zaradených do druhej kategórie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a rovnako v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou (PZS) predkladať tomu to orgánu návrhy na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, vrátane návrhov na zmenu,
  - **vypracovania prevádzkového poriadku** z hľadiska ochrany a podpory zdravia zamestnancov pri práci,
  - **poskytovania súčinnosti** príslušnému orgánu verejného zdravotníctva pri prešetrovaní pracovných podmienok,
  - **umožnenia vstupu PZS na pracovisko** a poskytnutia času na plnenie jej odborných činností, a ďalších.

Zamestnávateľ **je povinný splniť si uvedené povinnosti bezprostredne po skončení KS**, okrem povinnosti vykonať opatrenia na zníženie expozície zamestnancov a obyvateľov faktorom práce a pracovného prostredia, ktorú musí dodržiavať aj počas trvania KS.

Fyzické osoby-podnikatelia, ktorí nezamestnávajú iné fyzické osoby (FO) a vykonávajú prácu zaradenú do tretej alebo štvrtej kategórie:

V prípade týchto podnikateľov sa odbremenenie od povinností týka:

- posudzovania zdravotného rizika pri práci a vypracovania písomného posudku o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika,
- zabezpečenia posudzovania svojej zdravotnej spôsobilosti na prácu,
- predkladania návrhu na zaradenie svojej práce do tretej alebo štvrtej kategórie vrátane návrhov na zmenu,
- uchovávaní posudkov o zdravotnej spôsobilosti.

Podnikateľ je **povinný splniť si uvedené povinnosti bezprostredne po skončení KS**, okrem povinnosti vykonať opatrenia na zníženie expozície zamestnancov a obyvateľov faktorom práce a pracovného prostredia, ktorú musí dodržiavať aj počas trvania KS.

5.1.3 Rozšírenie liberačných dôvodov pri porušení povinnosti

Ten, komu z právnych predpisov v oblasti zdravotníctva vyplývajú povinnosti, ktorých porušenie je inak správnym deliktom alebo priestupkom, **sa zbaví zodpovednosti za nesplnenie týchto povinností, ak preukáže, že v dôsledku opatrení prijatých v súvislosti s riešením aktuálnej situácie, nemohol tieto povinnosti splniť.** Pozor, zbavením sa zodpovednosti za porušenie povinnosti nie je dotknutá povinnosť splniť si ju po odpadnutí dôvodov, na základe ktorých sa osoba zbavila tejto zodpovednosti.

Právny základ

Zákon č. 66/2020 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony

Zákon č. 69/2020 Z. z. o mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v oblasti zdravotníctva a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

5.2 OBMEDZENIE ČINNOSTI PZS

Zamestnávateľ môže zabezpečiť zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami alebo posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na základe riadnej dohody s poskytovateľom zdravotnej služby aj počas trvania pandémie. Rovnako má zamestnávateľ povinnosť poskytnúť súčinnosť príslušnému orgánu zdravotníctva pri prešetrovaní pracovných podmienok a spôsobu práce osoby, pri ktorej je podozrenie na chorobu z povolania alebo podozrenie na ohrozenie chorobou z povolania.

Okrem vyššie uvedeného aj v čase trvania krízovej situácie môžu poskytovatelia zdravotnej pracovnej služby poskytovať poradenstvo zamerané na ochranu zdravia pri práci a predchádzaniu vzniku choroby z povolania priamo na pracovisku zamestnávateľa. Rovnako je možné vykonávať preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci v ambulanciách.

Vyššie uvedené služby sa vykonávajú na základe riadnej dohody medzi zamestnávateľom a poskytovateľom zdravotníckej služby a za plného dodržiavania podmienok aktuálnej epidemiologickej situácie.

Uznávanie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania

Hlásenie a posudzovanie choroby z povolania je nutné aj počas trvania krízovej situácie. Platí to aj pri osobách, u ktorých nastalo poškodenie zdravia pri výkone práce. V tomto prípade môžu špecializované strediská pracovného lekárstva a dermatovenerológie začať proces uznávania choroby z povolania aj v iných individuálnych prípadoch. Zamestnávatelia a regionálne úrady verejného zdravotníctva im poskytnú súčinnosť.

Právny základ

Zákon č. 125/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

5.2 USPORIADANIE VZŤAHOV MEDZI CESTOVNOU KANCELÁRIOU A CESTUJÚCIM

Prijatými opatreniami na základe zákona sa upravuje:

- možnosť cestovnej kancelárie odložiť poskytnutie zájazdu,
- možnosť určitých skupín cestujúcich odklad zájazdu odmietnuť a
- usporiadanie vzťahov medzi cestovnou kanceláriou a cestujúcim.

Opatrenia sa vzťahujú na **zájazdy, ktoré nie je objektívne možné poskytnúť práve z dôvodu mimoriadnej situácie z dôvodu ochorenia Covid-19** v Slovenskej republike alebo obdobnej situácie v cieľovom mieste alebo v ktoromkoľvek mieste trasy zájazdu.

Cestovná kancelária je oprávnená cestujúcemu:

a) navrhnuť zmenu zmluvy o zájazde

- ide o situácie, kedy cestujúci má záujem o zájazd a cestovná kancelária mu dokáže zájazd aj poskytnúť a navrhnuť konkrétnu zmenu zájazdu,
- ak je cena zmeneného zájazdu iná ako pôvodná cena zájazdu, strany si vzájomne vyrovnajú rozdiel medzi sumou za pôvodný a zmenený zájazd,
- oznámenie o zmenenom zájazde má písomnú formu a doručuje sa na trvanlivom nosiči,
- oznámenie musí obsahovať informácie o: i) sume platieb prijatých na základe zmluvy o zájazde, ii) tom, že základné znaky služieb cestovného ruchu obsiahnuté v zmluve o zájazde môžu byť po dohode s cestujúcim pri náhradnom zájazde zmenené, iii) práve cestujúceho postúpiť zmluvu o zájazde.

b) zaslať oznámenie o náhradnom zájazde, ak cestujúci neprijme navrhnutú zmenu zmluvy o zájazde podľa písmena

- ide o situácie, kedy cestovná kancelária nedokáže cestujúcemu vybraný zájazd poskytnúť vzhľadom na objektívne skutočnosti vo vybranej destinácii,
- cestovná kancelária je povinná dohodnúť sa s cestujúcim na poskytnutí náhradného zájazdu najneskôr do 31. augusta 2021,
- ak je cena za náhradný zájazd rozdielna ako suma platieb prijatých na základe zmluvy o zájazde, zmluvné strany si vzájomne vyrovnajú rozdiel medzi sumou v oznámení o náhradnom zájazde a cenou náhradného zájazdu do 14 dní,
- ak sa cestovná kancelária s cestujúcim na poskytnutí náhradného zájazdu nedohodne do 31. augusta 2021, platí, že odstúpila od zmluvy o zájazde a je povinná cestujúcemu vrátiť všetky platby, ktoré prijala na základe zmluvy o zájazde, a to bezodkladne, najneskôr však do 14. septembra 2021.

Osoby oprávnené odmietnuť náhradný zájazd (ide o cestujúcich, ktorých ekonomická situácia sa zmenila v dôsledku mimoriadnej situácie týkajúcej sa šírenia vírusu Covid-19)

- odmietnuť môžu len vybrané skupiny:
  - počas mimoriadnej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 v Slovenskej republike **zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie**, čo sa preukazuje písomným oznámením jeho zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie,
  - **samostatne zárobkovo činnou osobou alebo jednoosobovou spoločnosťou s ručením obmedzeným**, ktorej bol priznaný finančný príspevok v rámci projektu na podporu udržania zamestnanosti v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a odstránením ich následkov, čo sa preukazuje potvrdením o priznaní uvedeného príspevku,
  - **osamelým rodičom**, ktorému bol priznaný nárok na pandemické ošetrovné, čo sa preukazuje potvrdením o priznaní nároku na uvedené ošetrovné a čestným vyhlásením o skutočnosti, že je osamelým rodičom, alebo
  - **osobou tehotnou** ku dňu doručenia oznámenia o náhradnom zájazde, čo sa preukazuje lekárskeho potvrdením,
  - **osobou vo veku 65 a viac rokov**, čo sa preukazuje dátumom narodenia v občianskom preukaze alebo inom obdobnom doklade totožnosti;

- odmietnutie je potrebné urobiť v lehote do 14 dní odo dňa doručenia oznámenia o náhradnom zájazde,
- cestovná kancelária je povinná vrátiť klientovi všetky platby, ktoré prijala na základe zmluvy o zájazde, bez zaplataenia odstupného, a to bezodkladne, najneskôr však do 14 dní odo dňa doručenia odmietnutia náhradného zájazdu.

Právny základ

Zákon č. 136/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 119/2019 Z. z.. (zákon nadobudol účinnosť dňa 29.05.2020)

5.3 Podpora cestovného ruchu

Schéma pomoci domáceho cestovného ruchu: Pomáhame domácemu cestovnému ruchu

V októbri 2020 bola schválená adresná štátna pomoc pre cestovný ruch. Financie boli schválené vo výške 100 miliónov Eur, z toho 10 miliónov Eur je vyčlenených na rok 2020, 70 miliónov Eur na rok 2021 a v roku 2022 sa ráta s rozpočtom 20 miliónov. Štátna pomoc je určená pre reštaurácie, kaviarne, hotely a penzióny, a tak isto aj pre aquaparky, kúpaliská, lyžiarske strediská, zoo, sprievodcov v odvetví cestovného ruchu a ostatné subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu.

Oprávnený žiadatelia:

- subjekty cestovného ruchu, ktorým klesli tržby v porovnaní s minulým rokom o viac ako 40 %.

Oprávnené obdobie:

Subjekty cestovného ruchu budú môcť o pomoc požiadať aj spätne od 1. apríla 2020 do 31. decembra 2021.

Výška podpory

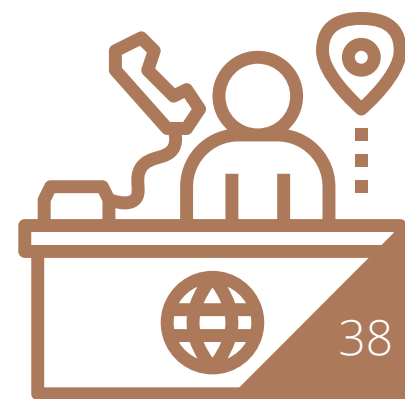
Príspevok bude závisieť od poklesu tržieb v konkrétnych mesiacoch v porovnaní s tržbami za rok 2019. Jeho výška sa bude pohybovať od 4 % do 10 % obratu príslušného mesiaca v roku 2019.

Napríklad: ak subjektu klesli v mesiaci máj 2020 tržby o 100 % oproti máju v roku 2019, finančný príspevok teda bude 10 % výšky tržby dosiahnutej v máji 2019.

Výzvy na prekladanie žiadostí budú zverejnené v decembri 2020 na stránke ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky: <https://www.mindop.sk/cestovnyruch>

Právny základ

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov v súvislosti s ochorením COVID-19

5.4 DOTÁCIA NA KOMPENZÁCIU TRŽIEB PRE AUTOBUSOVÚ DOPRAVU

Ministerstvo hospodárstva SR na svojich webových stránkach zverejnilo v septembri **Výzvu na predkladanie žiadostí o dotácie na kompenzáciu tržieb pre segment osobitnej pravidelnej dopravy a príležitostnej dopravy**. O dotáciu zo schémy môžu žiadať autodopravcovia s poklesom tržieb z dôvodu mimoriadnej situácie, vyhlásenej z dôvodu šírenia COVID-19 na Slovensku.

Termín podávanie žiadostí:

Žiadosti o dotáciu je možné predkladať **od 07. 09. 2020 do 30. 11. 2020**.

Oprávnené obdobie:

Oprávnená obdobie začalo vyhlásením mimoriadnej situácie v SR, teda **11. marca 2020 a trvá do 31.07.2020**.

Oprávnený žiadatelia:

- fyzická osoba podnikateľ alebo právnická osoba,
- mikro, malý a stredný podnik,
- prevádzkovateľ autobusovej dopravy, v zmysle e § 24 a § 25 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, vozidlami s obsaditeľnosťou nad deväť osôb,
- Nevykonáva činnosť na základe zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme.

Výška podpory:

Žiadateľ vypočíta pokles tržieb na základe porovnania tržieb z obdobia od 12.03.2020-31.07.2020 s rovnakým obdobím v roku 2019. Dotácie môže dosiahnuť maximálne 60 % vyčísleného poklesu služieb, avšak najviac vo výške 1000 Eur na autobus.

Právny základ:

Schéma minimálnej pomoci na podporu MSP v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 DM-11/2020

Výzvu nájdete na <https://www.mhsr.sk/uploads/files/eQ5h8iW7.pdf> a všetky podklady potrebné na podanie žiadosti na webovej stránke mhsr.sk: <https://www.mhsr.sk/top/rezort-hospodarstva-podava-pomocnu-ruku-sukromnej-autobusovej-doprave>.

5.5 PODPORA V OBLASTI KULTÚRY

Dotácia na odstraňovanie negatívnych vplyvov krízovej situácie v oblasti kultúry

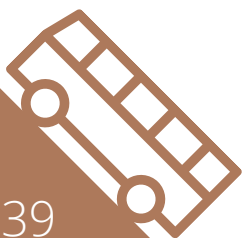
Od 30. novembra 2020 vstúpil do platnosti zákon upravujúci účel, podmienky a spôsob poskytovania dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Ministerstvo kultúry SR môže po novom poskytnúť **dotáciu zo štátneho rozpočtu aj na odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí alebo znižovanie negatívnych vplyvov krízovej situácie mimo časov vojny a vojnového stavu na oblasť kultúry**.

Podmienky pridelenia dotácie:

- dotácia sa poskytuje na základe žiadosti o poskytnutie dotácie, ktorú podáva žiadateľ o dotáciu,
- žiadateľom môže byť fyzická alebo právnická osoba podľa špecifikácie vo výzve,
- žiadateľ musí byť bezúhonný.

Právny základ:

Zákon č. 299/2020 Z. z. Zákon o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Zdobrovoľnenie odvádzania dvojpercentného príspevku do umeleckých fondov

Na zmiernenie dopadov koronakrízy na kreatívny priemysel a kultúru bol schválený zákon, ktorým sa predtým povinný 2 % príspevok, ktorý odvádzali fondov príjemcovia autorských odmien alebo odmien výkonných (reprodukčných) umelcov, stáva dobrovoľným. Toto opatrenie platí do 31. decembra 2020.

Právny základ:

Zákon č. 129/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19

Prechodné ustanovenie týkajúce sa organizácie podujatí počas mimoriadneho stavu v súvislosti s COVID-19

V súvislosti s rušením hromadných podujatí z dôvodu zlej epidemiologickej situácie spojenej so šírením COVID-19 na Slovensku, bola schválená novela Zákona č.129/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19.

V prípade neuskutočnenia podujatia, ktoré sa malo konať v termíne od 10. marca 2020 do 31. decembra 2020, z dôvodu pandémie, platí, že usporiadateľ:

- nie je v omeškaní s plnením záväzkov zo zmlúv uzatvorenými za účelom uskutočnenia podujatia,
- nie je povinný plniť nároky na zmluvné pokuty alebo sankcie vopred dohodnuté, ktoré vyplynuli z neuskutočnenia sa podujatia,
- je oprávnený odstúpiť od zmluvy z dôvodu nemožnosti plnenia, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak.

Usporiadateľ podujatia má právo predĺžiť platnosť vstupenky v prípade, že sa podujatie uskutoční do 31. decembra 2021, alebo môže ponúknuť poukážku v hodnote ceny vstupného. Táto poukážka sa môže následne využiť na kúpu vstupenky na podujatia organizované tým istým usporiadateľom alebo inej spolupracujúcej osoby. Poukaz má platnosť najmenej do 31. decembra 2021. Ak účastník nebude súhlasiť ani s poukazom, usporiadateľ vráti cenu vstupenky do 13 mesiacov, alebo podľa vzájomnej dohody, lehota na vrátenie nesmie byť kratšia ako 1 mesiac od neuskutočneného podujatia.

Právny základ:

Zákona č.129/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19.

Výzva Audiovizuálneho fondu na poskytnutie finančných prostriedkov formou mimoriadnej podpory na zabezpečenie programu, návštevnosti a prevádzky kinosál v SR

Audiovizuálny fond predĺžil výzvu určenú pre prevádzkovateľov audiovizuálneho technického zariadenia, ktorý zároveň musia:

- byť zapísaný v zozname osôb pôsobiacich v audiovízií, ktorý vedie Slovenský filmový ústav,
- predložili Audiovizuálnemu fondu vyúčtovanie príspevku § 26 zákona za rok 2019 a majú vysporiadaný finančný vzťah s fondom,
- prevádzkujú audiovizuálne technické zariadenie s pravidelným programom,
- dodržiavajú opatrenia na zamedzenie šírenia COVID-19,
- slovenské kinematografické diela, s prioritným zameraním na diela s distribučnou premiérov v období odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy do dňa vyúčtovania, budú mať v ich prevádzkach prednosť.

Termín podania žiadostí sa predlžuje do 20. novembra 2020.

Finančné prostriedky je možné použiť najmä na zabezpečenie:

- programu filmových predstavení,
- prezentácia a propagácia programu,
- dodržiavanie opatrení na zamedzenie šírenia COVID-19,
- pravidelná prevádzka audiovizuálneho technického zariadenia.

COVID Pomoc kultúre

Výzva pre technické a podporné profesie v kultúrnom a kreatívnom priemysle

Dňa 23.11.2020 spúšťa Ministerstvo kultúry SR výzvu na zmiernenie dopadov COVID-19 na profesionálov v kultúrnom a kreatívnom priemysle. Výzva sa zameriava na pracovníkov v oblasti kultúry, ktorí nemohli čerpať pomoc z projektu Prvá pomoc Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Oprávnený žiadatelia

- fyzické osoby- SZČO a slobodné povolania, ktoré sú zapísané v Evidencií iných profesionálov v kultúre, vedenej Fondom na podporu umenia,
- povolený je aj súbeh príjmu z iného zamestnania,
- nepoberali od marca do septembra 2020 finančný príspevok z projektu Prvá pomoc,
- nemajú podanú žiadosť v rámci mimoriadnej výzvy č. 2 Fondu na podporu umenia, ani výzvy č.1 Fondu na podporu kultúry národnostných menšín,
- v mesiaci, za ktorý si uplatňuje žiadateľ dotáciu, nemal čistý príjem vyšší ako 540 Eur.

Výška príspevku

Výška príspevku predstavuje 540 Eur za oprávnený kalendárny mesiac, avšak najviac 3 780 Eur za celé obdobie od marca do septembra 2020.

Príklad: Žiadateľ mal v mesiacoch marec až september (vrátane) čistý mesačný príjem maximálne 540 Eur. V tomto prípade si môže nárokovať na maximálnu dotáciu 3 780 Eur na základe vzorca:

$$7 \times 540 \text{ Eur} = 3\,780 \text{ Eur}$$

Žiadateľ mal v mesiaci marec, apríl, máj a september čistý mesačný príjem maximálne do 540 Eur. V ostatných mesiacoch mal čistý mesačný príjem vyšší ako 540 Eur. Výšku dotácie vypočíta nasledovne:

$$4 \times 540 \text{ Eur} = 2\,160 \text{ Eur}$$

Oprávnené obdobie:

Oprávneným obdobím sa rozumie obdobie od marca 2020 do septembra 2020 (vrátane).

Termín prekladania žiadostí:

Žiadosti je možné podávať od 23.11.2020 do 2. decembra 2020 (vrátane).

Elektrickú žiadosť nájdete tu: <https://ds.culture.gov.sk>.

Postup podávania žiadostí:

1. vyplnenie formuláru evidencie iných profesionálov v kultúre Fondu na podporu umenia. Formulár môžete nájsť tu: podpora.fpu.sk,
2. registrácia v dotačnom systéme ministerstva kultúry a vyplnenie elektrickej žiadosti,
3. systém vygeneruje žiadosť, ktorá musí obsahovať:
  - žiadosť o poskytnutie dotácie
  - popis projektu
  - rozpočet projektu
  - trojstránkové čestné vyhlásenie s 15 bodmi
    - **je nutné podpísať každú prílohu zvlášť!**
4. žiadateľ vytlačenú a podpísanú žiadosť:
  - zasiela na adresu Ministerstvo kultúry SR, Nám. SNP 33, Bratislava 813 31, alebo
  - podáva na podateľni MK SR, alebo
  - podpíše elektronickým podpisom a odosiela elektronicky na slovensko.sk,
5. následne Ministerstvo kultúry žiadosť skontroluje. V prípade splnenia všetkých podmienok Vám zašle informačný email o akceptácii vašej žiadosti,
6. žiadateľ pomocou informačného systému Dotácie (<https://ds.culture.gov.sk>) potvrdí návrh zmluvy o poskytnutí dotácie.

6 OPATRENIA POMOCI PRIJATÉ EÚ

Mnohí podnikatelia sa v dôsledku vyhlásenia KS v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 ocitli v rôznych situáciách, ktoré spája najmä nedostatok finančných prostriedkov. Na tento stav reaguje aj Európska únia a to najmä v dvoch kľúčových oblastiach – v bankovníctve a v štátnej pomoci.

6.1 BANKOVNÍCTVO

V oblasti podpory poskytovania úverov nastali tieto zmeny:

- Európska komisia dňa 25.04.2020 **prijala balík opatrení v oblasti bankovníctva s cieľom uľahčiť poskytovanie úverov** domácnostiam a podnikom v celej EÚ.
- Cieľom balíka je zabezpečiť, aby **banky mohli naďalej požičiavať peniaze na podporu hospodárstva** a pomáhať pri zmiernení závažného hospodárskeho vplyvu spôsobeného koronavírusom.
- Balík zahŕňa výkladové oznámenie o účtovných a prudenciálnych rámcoch EÚ, ako aj ciele zmeny bankových pravidiel EÚ s rýchlym efektom.
- Komisia navrhla niekoľko **cielených zmien bankových prudenciálnych pravidiel EÚ s rýchlym efektom (nariadenie o kapitálových požiadavkách) v záujme maximalizovania schopnosti bánk poskytovať úvery a absorbovať straty súvisiace s koronavírusom.**
- Komisia navrhuje prijať **výnimočné dočasné opatrenia** na zmiernenie bezprostredného dosahu vývoja súvisiaceho s koronavírusom, a to:
  - úpravou harmonogramu uplatňovania medzinárodných účtovných štandardov na kapitál bánk,
  - zvýhodňovaním verejných záruk poskytnutých počas tejto krízy,
  - odložením dátumu uplatňovania vankúša ukazovateľa finančnej páky a
  - úpravou spôsobu vylúčenia určitých expozícií z výpočtu ukazovateľa finančnej páky.
- Komisia takisto navrhuje začať skôr s uplatňovaním viacerých dohodnutých opatrení, ktoré podniká banky k financovaniu zamestnancov, MSP a projektov v oblasti infraštruktúry.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_20_740

6.2 ŠTÁTNA POMOC

V oblasti pomoci na podporu hospodárstva nastali tieto zmeny:

- Európska komisia dňa 19.03.2020 prijala dokument: *“Návrh dočasného rámca štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súvislosti s prepuknutím choroby COVID-19” (“State aid Temporary Framework to support the economy in the context of the COVID-19 outbreak”)*, posledná aktualizácia dokumentu bola 13.10.2020.
- **Cieľom tohto dokumentu je pomôcť celkovému hospodárstvu EÚ**, ktoré bolo vážne narušené.
- Pomoc v najväčšej možnej miere má preniesť pre konečných príjemcov podporu vo forme väčšieho objemu financovania, rizikovejších portfólií, menších požiadaviek na ručenie, nižšie poistné alebo nižšie úrokové sadzby.

Podstata pomoci spočíva v tom, že dotknuté strany musia mať na zreteli **dva spoločné ciele:**

- po prvé je potrebné, **aby podniky mali likviditu** na svoje ďalšie pôsobenie, prípadne pozastavenie svojej činnosti a musíme sa zamerať na **podporu tých podnikov, ktoré to potrebujú,**
- po druhé, je potrebné si uvedomiť, že **takáto podpora podnikov v jednom členskom štáte (ďalej len „ČŠ“) nenarušuje celkovú jednotu EÚ.** V tomto zmysle je potrebné spoliehať sa na vnútorný trh.

Nový "Dočasný rámec" by mal umožniť ČŠ nasledovné kroky:

- zriadiť systém priamych grantov (alebo daňových zvýhodnení) až do výšky 800 000 EUR pre spoločnosť,
- poskytnúť subvencované štátne záruky na bankové pôžičky,
- povoliť verejné a súkromné pôžičky so subvencovanými úrokovými sadzbami,
- uznať dôležitú úlohu pri riešení ekonomických vplyvov COVID-19, konkrétne najmä pri poskytovaní pomoci pre MSP.

Smerovanie finančnej pomoci

- Takáto finančná pomoc nie je určená priamo bankám, ale **pre klientov bánk.**
- Ďalšou, nemenej dôležitou informáciou je, že vyššie spomenuté možnosti len dopĺňajú súčasný, už fungujúci systém pravidiel štátnej pomoci (napr. možnosť mzdových dotácií, pozastavenie daňových platieb, pozastavenie účinnosti princípu "jedenkrát a naposledy").
- Medzi hlavné funkcie všetkých opatrení patrí poskytnutie nároku **pre všetky spoločnosti, ktoré sa dostali do ťažkostí po 31. decembri 2019** z dôvodu vypuknutia COVID-19. V tomto bode majú **výnimku mikro a malé podniky**, ktoré nie sú predmetom kolektívneho konkurzného konania, nedostali pomoc na záchranu, ktorú by nesplatili a ani pomoc na reštrukturalizáciu. Pomoc takýmto podnikom nenaruší hospodársku súťaž na vnútornom trhu a tak isto neovplyvní obchod v rámci EÚ.

Formy pomoci

Pomoc vo forme priameho grantu alebo daňových zvýhodnení

- členské štáty môžu vytvoriť systém, ktorý obchodným spoločnostiam poskytne **až 500 000 EUR** na riešenie ich naliehavých potrieb likvidity,
- na túto pomoc je možné využiť **priamy grant alebo daňové zvýhodnenie.**

Pomoc vo forme subvencovaných štátnych záruk na bankové pôžičky

- členské štáty môžu poskytovať štátne záruky alebo zriadiť systémy záruk na podporu bankových pôžičiek poskytnutých spoločnostiam,
- existujú však určité **obmedzenia, ktoré sa týkajú maximálnej výšky úveru**, ktoré sú založené na prevádzkových potrebách spoločností (stanovené na základe mzdových účtov alebo potrieb likvidity),
- záruky sa môžu týkať **pôžičiek na investičný aj prevádzkový kapitál.**

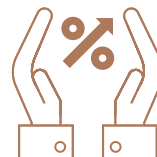
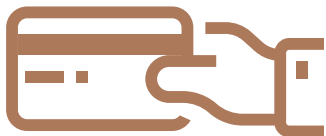
Pomoc vo forme subvencovaných úrokových sadzieb.

- členské štáty majú možnosť povoliť poskytovanie verejných a súkromných pôžičiek, ktoré budú mať **dotované úrokové sadzby,**
- tieto pôžičky musia byť poskytnuté s úrokovou sadzbou, ktorá sa rovná aspoň základnej úrokovej sadzbe uplatniteľnej od 1. januára 2020 spolu s prémieou za kreditné riziko zodpovedajúca rizikovému profilu príjemcu,
- musia však existovať **rozdielne sadzby pre MSP aj pre veľké podniky,**
- základná sadzba má pevne stanovenú výšku, a jej **cieľom je poskytnúť väčšiu istotu,** pokiaľ ide o podmienky financovania,
- rovnako ako v prípade možnosti poskytovať subvencované záruky, **existujú určité limity týkajúce sa maximálnej výšky úveru,** ktoré sú založené na prevádzkových potrebách spoločností (založených na základe mzdových účtov alebo potrieb likvidity),
- **pôžičky môžu byť využité pre potreby investovania,** ako aj prevádzkového kapitálu.

Pomoc vo forme podpory nekrytých fixných nákladov

- podniky, ktoré zaznamenali výrazný pokles obratu, najmenej **30 % v porovnaní s minulým rokom.** Pomoc môže pokryť časť fixných nákladov, maximálna výška predstavuje **70 % nekrytých fixných nákladov pre veľké a stredné podniky a 90 % nekrytých fixných nákladov pre malé a mikro podniky,**
- maximálna výška pomoci je **3 milióny Eur,**
- pomoc môže byť poskytnutá vo forme priamych grantov, záruk alebo pôžičiek.

Podľa pôvodného návrhu mala platnosť Dočasného rámca štátnej pomoci uplynúť 31. decembra 2020, avšak **EK platnosť predĺžila do 30. júna 2021 s tým**, že do tohto dátumu zväži nutnosť ďalšieho preĺženia.

Kontaktné informácie:

Slovak Business Agency

Karadžičova 2

811 09 Bratislava

Slovenská republika

www.sbagency.sk

monitoring@sbagency.sk | www.monitoringmsp.sk